

JMG

När hen blev en han

En studie av heteronormen i tidningen *Frida* åren 2004 och 2014

Författare: Hanna Gisslén, Emma Nilsson & Elinor Strand

Handledare: Jenny Wiik

Kandidatuppsats 15 hp

Journalistprogrammet HT 2015

UNIVERSITY OF GOTHENBURG
DEPT OF JOURNALISM, MEDIA AND COMMUNICATION

Abstract

Authors: Hanna Gisslén, Emma Nilsson, Elinor Strand

Title: Creating a gender-neutral heteronormativity

Level: Bachelor of Journalism

Location: University of Gothenburg

Language: Swedish

Number of pages: 51

This study explores the heteronormativity of the Swedish teen magazine *Frida*. Since the year of 1981, the magazine is on a mission to guide teenage girls through adolescence. The magazine is filled with celebrity gossip and fashion tips, but it also has a more serious approach when it writes about sex and STDs. It is keen on giving advice on how to manage your relations with your friends and your partner.

Frida describes itself like a fun, yet responsible older sister. But how does this older sister talk about sexual orientation and how well is this magazine suited for those young girls who don't find themselves taking a romantic interest in guys? The purpose of this study is to reveal who *Frida* presents as a possible sex and/or love partner for their young readers and what sexual norm the magazine produces. The theoretical framework is queer theory, gender theory and theories of representation. We carried out a quantitative content analysis on all of the articles under the relation section from the years 2004 and 2014. This analysis shows that *Frida* has changed the pronoun in the articles that is about relations and sex between the years. In 2004 the partner is almost always a *he*, but in 2014 they've changed the pronoun to the gender-neutral *hen*.

Does this mean that *Frida* has stopped writing in a heteronormative way? To fully comprehend this turn to the gender-neutral way of writing, we carried out a qualitative text analysis on some of the articles in the quantitative study. We strategically selected articles from both years that we found representative and/or interesting from a queer-theoretic perspective. This qualitative analysis, performed with a semiotic approach, unraveled that a heterosexual norm is still prevailing, despite the use of the gender-neutral pronoun.

In 2014 the heteronormativity is produced in the images, since the images, with a few exceptions, portrays heterosexuality; young girls and boys holding hands, smiling at each other or cuddling in bed. Both years have in common this invisibility of other sexualities than the heterosexual one; in 2004 the obscuring of homosexuality is done by almost never talking about the female sex as a possible sex or love partner and by assuming that the reader takes romantic interest in guys; in 2014 the obscuring is done by letting the gender-neutral texts being accompanied by images portraying heterosexuality. Since text and image is not read separately, but together, the gender-neutral use of the pronoun does not challenge the heteronormativity, rather it turns the gender neutral *hen* back into a *he*.

This study shows that *Frida* still promotes heterosexuality as the normal sexuality and the others as deviating from this norm. When the magazine writes about homo- and bisexuality it is from the heterosexual's point of view. This study finds that *Frida* is trying to be open minded about different sexual orientations, but rarely lets the homosexual reader comprehend her sexuality as something that is not deviating from the norm.

Key words: heteronormativity, teenage magazine, queer theory, representation, semiotics

Nyckelord: heteronormativitet, tjejtidning, queerteori, representation, semiotik

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1 Syfte & frågeställningar	4
1.2 Avgränsningar	5
2. Bakgrund.....	6
2.1 Tidningen Frida	6
2.2 Populärpress.....	6
2.3 Homosexualitet och heterosexuallitet: ett historiskt perspektiv.....	6
2.4 Mediernas påverkan.....	7
3. Teoretiska utgångspunkter.....	9
3.1 Det heteronormativa genussystemet	9
3.1.1 Kan två tjejer ha sex?	12
3.2 Homosocialitet	13
3.3 Representation	14
3.4 Semiotik.....	15
4. Metod och material.....	17
4.1 Val av metod.....	17
4.2 Genomförande	18
4.3 Urval	19
4.4 Variabler	20
4.5 Validitet	22
4.5.1 Begreppsvaliditet.....	22
4.5.2 Reliabilitet.....	22
4.5.3 Generaliserbarhet	23
5. Resultat & analys	26
5.1 Tema 1: När <i>Frida</i> skriver om icke-heterosexuallitet och <i>Pride</i>	28
5.1.1 <i>Pride</i> 2004.....	28
5.1.2 <i>Pride</i> 2014.....	30
5.1.3 När <i>Frida</i> skriver om bisexualitet	31
5.2 Tema 2: När <i>Frida</i> skriver om honom – vad betyder det för henne?.....	33
5.2.1 <i>Frida</i> tar tempen – då och nu	35
5.2.2 Ibland öppnar <i>Frida</i> upp för den lesbiska läsaren.....	36
5.3 Tema 3: När <i>Frida</i> skriver neutralt	37
5.4 Tema 4: När <i>Frida</i> skriver direkt till läsaren/en enskild läsare.....	41
5.4.1 Vem riktar sig texten till?	41

5.4.2 När läsarens partner är en tjej	43
6. Slutsatser	46
7. Slutdiskussion	47
7.1 Förslag på vidare forskning.....	49
Källförteckning.....	50

1. Inledning

Sedan år 1981 har tidningen *Frida* funnits till som en storasyster för att hålla unga tjejers händer genom den första menssen, sexdebuten, det första krossade hjärtat och andra stora steg på vägen att bli vuxen. Den nära relationen mellan *Frida* och deras läsare har gjort oss nyfikna på *hur Frida* skriver till dem.

Vi har undersökt hur tidningen framställer sexualitet, utifrån perspektivet att det finns en rådande heteronorm som genomsyrar samhället. De senaste åren har dock queera idéer och teorier om kön, genus och sexualitet blivit något som de flesta medieproducenter förhåller sig till. Debatten kring införandet och bruket av det könsneutrala pronomen *hen* har gett den queera rörelsen i Sverige ökat utrymme. Har ungdomstidningarna hängt med? Vilken bild av möjlig sex-/kärlekspartner ger *Frida* till läsaren idag och hur skiljer det sig från hur det såg ut för tio år sedan?

Media påverkar hur människor ser på sig själva och omvärlden (Gripsrud, 2002:19). Därför är det intressant att undersöka vilken bild av verkligheten som media presenterar. Ger de en representativ bild av sexuella minoriteter – eller osynliggörs de som inte passar in i normen?

Med hjälp av queerteori, genusteori och semiotik har vi tagit oss an relationsmaterialet i tidningar publicerade åren 2004 och 2014. Under arbetets gång har vi haft de unga läsarna i tankarna: hur öppensinnad är egentligen *Frida* som storasyster?

1.1 Syfte & frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka i vilken utsträckning texter och bilder i *Fridas* relationssidor reproducerar heteronormativitet och om det skiljer sig idag från hur det var för tio år sedan. I granskningen utgår vi alltid från att textförfattaren tänker sig att läsaren är en ung tjej. Detta på grund av att unga tjejer är tidningens uttalade målgrupp.

Vi kommer att arbeta utifrån tre frågeställningar:

1. Vilken sexuell norm sprids i i texter och bilder som rör kärleks- och sexuella relationer?

Könas det tänkta kärleksobjektet för läsaren? Som kille eller tjej? Finns det någon skillnad på 2004 och 2014?

2. Hur ser omfattningen av heteronormativt respektive icke-heteronormativt material ut?

När vi kategoriserat materialet enligt fråga 1, jämför vi dess förekomst i antal. Finns det någon skillnad på 2004 och 2014?

3. Hur framställs icke-heterosexualitet?

Hur representeras icke-heterosexualitet i tidningen? Finns det någon skillnad på 2004 och 2014?

Genom att enbart mäta förekomst av sex-/kärlekspartner och vilken sexuell läggning som förekommer, riskerar vi att missa nyanser i hur andra sexuella preferenser än den heteronormativa framställs i tidningen. Texter som handlar om exempelvis lesbiska relationer kan ändå vara heteronormativa. Därför gör vi även en kvalitativ undersökning för att mer djupgående studera hur icke-heterosexuella personer/relationer beskrivs. Våra kvantitativa variabler är bra på att mäta förändringen i exempelvis språkbruk över tid, men en kvalitativ studie av utvalda delar ger oss mer kunskap om vilken bild de icke-heteronormativa texterna förmedlar till läsaren. Förmedlas en exotifierad/avvikande bild av icke-heterosexuella känslor?

I vår kvalitativa undersökning väljer vi ett antal typ-artiklar, som ger en bild av hur materialet generellt sett ut samt intressanta undantag från den norm vi ser. Detta gör vi för att kunna ge en djupare bild av hur icke-heteronormativa personer och läggningar gestaltas i *Frida*.

1.2 Avgränsningar

Vi har valt att undersöka heteronormativiteten i *Frida* genom att titta på relationstexter publicerade åren 2004 och 2014 och sedan jämföra resultaten. Heteronormativitet är “enkelt uttryckt antagandet att alla är heterosexuella och att det naturliga sättet att leva är heterosexuellt” (Rosenberg, 2002: 100–101) Vår ambition är att ta reda på om och i så fall hur *Frida* har förändrats under tio år. Genom att enbart undersöka en tidning som *Frida*, begränsar vi oss till att endast undersöka tjejers sexualitet. Det saknas tidningar för killar i samma målgrupp som pratar om sexualitet på det sätt som *Frida* gör.

Vi har även begränsat oss till de artiklar och bilder som placeras under *Fridas* relations- och sexvinjett. År 2004 kallas vinjetten för *Relationer*, under år 2014 har den fått namnet *Love*. Genom att bara välja de texter och bilder som placeras under relations- och sexvinjetten går vi miste om material som i andra delar av tidningen som också handlar om relationer och sexualitet. Den nuvarande avgränsningen är trots detta nödvändig, eftersom vi i annat fall själva skulle bli de som väljer vad som är relevant material eller inte. Under vinjetten anser vi också att det finns tillräckligt mycket material för att få en helhetsbild av hur *Frida* skriver om sex och relationer. *Frida* har själva satt vinjetterna och därför valt att lägga det material som de tycker handlar om sex och relationer under samma vinjett.

2. Bakgrund

2.1 Tidningen Frida

Tidningen *Frida* kallar sig Sveriges bästa tidning för unga tjejer och grundades 1981 av Ove Jerselius. Tidningen ges ut av *Frida Förlag AB* och når ungefär 100 000 läsare. I tidningen finner läsaren artiklar om mode, trender, skönhet och kändisar samt tips och reportage om kärlek och relationer (*Fridas* hemsida). Utseende, kändisar och relationer är huvudfokus i tidningen. *Frida* kallar sig själva för en storasyster för sina läsare. (Annonsering i *Frida*, 2014)

Tidningen har ungefär 26 300 följare på *Facebook* och 26 600 följare på *Instagram*. De har dock inte lika många följare på *Twitter*. Där har de ungefär 2000 följare.

2.2 Populärpress

“A women’s magazine is not just a magazine [...] A woman reading *Glamour* is holding women-oriented mass culture between her two hands” (Hirdman, 2006:35).

Hadenius, Weibull och Wadbring (2011:76–77) definierar populärkultur, eller snarare populärpress, som tidningar där bilder är centrala och tidningen i sin helhet är mer läsvänlig än till exempel dagstidningar. Dessa tidningar såldes ofta ute på gatorna i särskilda tidningsstånd (Hadenius, Weibull & Wadbring 2011:76–77). Jarlbros (2006:99) definition av populärkultur är som följande: “omtyckt av många dvs. stor läsekrets eller tittarskara, vara lättförståelig, vara lättillgänglig och ge förströelse”.

Veckopressen, eller populärpressen, utgår ifrån och kännetecknas av det så kallade *human touch*-perspektivet (Jarlbros, 2006:103). Det betyder att tidningarna medvetet använder ett personligt tilltal för att skapa en relation till sina läsare. Som läsare får man till exempel att lära känna kända människor. *Human touch*-perspektivet bygger på igenkänning och innebär att alla vet vad en veckotidning för kvinnor förväntas innehålla. Det visuella är en angelägen del av *human touch*-perspektivet, då bilder finns till för att göra texten begriplig och ännu mer personlig (Hirdman, 2006:19).

2.3 Homosexualitet och heterosexuallitet: ett historiskt perspektiv

I detta avsnitt gör vi en kort tillbakablick för att ge läsaren insyn i vilken kontext heteronormativiteten vuxit fram. Den moderna uppfattningen om homosexualitet kan sägas ta sin början under mitten av 1800-talet. Begreppet togs i bruk samtidigt som heterosexuallitet och båda läggningarna ansågs då vara två olika (och oönskade) sexuella avarter. Efter hand fick den sexuella njutningen allt mer plats i den naturliga sexualiteten och heterosexuell lust kom på detta vis att bli den sexuella normen, medan homosexuell lust fortsatte att vara en sexuell avart. (Rosenberg, 2002:89) Den heteronormativa sexuella lusten har således skapats genom att sjukdomsförklara homosexualitet.

Heteronormativiteten har upprätthållits som norm genom att bygga en tystnad kring och på så vis osynliggöra det som inte passar in i den, nämligen homosexualiteten (Rosenberg, 2002:101). Men inte heller alla heterosexualliteter får ta plats i heteronormen. Enligt Stevi Jackson bör heteronormen förstås "som heterosexuallitet i en förväntad form". (Rosenberg, 2002:91) Rosenberg nämner inga exempel men vi menar att heteronormen hyllar viljan att vara med en enda person i resten av sitt liv: det heterosexuella monogama partnerskapet (äktenskapet), medan exempelvis polygami och polyamorösa känslor ses som icke önskvärda avarter av heterosexuallitet. Den gamla 1800-talsnormen lever fortfarande kvar.

År 1944 avkriminaliserades homosexualitet i Sverige, men det dröjde fram till år 1979 innan homosexualitet inte längre klassades som en sjukdom. Men bara en formell lagändring förändrar såklart inte normer i ett nafs: heteronormen består. Heteronormen skapar homofobi, dels i form av bestraffningar men även till synes omedvetet genom hur det pratas om läggningar som *avviker*. Ett exempel som Rosenberg (2002:100) nämner är att det i 1997 års upplaga av Bra Böckers lexikon stod om läggningen att homosexualitet inte går att bota. Att homosexualitet 18 år efter att sjukdomsklassificeringen är avskaffad fortfarande förklaras som ett icke botbart tillstånd i ett uppslagsverk, illustrerar hur heteronormen fortsatt förtryckte homosexuella genom att beskriva det som ett särskilt och avvikande tillstånd.

Idag verkar det heteronormativa förtrycket inte främst genom lagar som förbjuder den homosexuella läggningen, utan på ett strukturellt plan genom normer och sociala förväntningar på hur en individ ska vara (Rosenberg, 2002:17).

Mot denna bakgrund växte alltså queerteorin fram, framför allt på universiteten i USA (Rosenberg, 2002:38). Dessa queera teorier om kön och genus har fått spridning utanför akademien de senaste åren. Ett exempel på det här är diskussionen om pronomenet *hen* och införandet av detta ord i SAOL: s 14.e upplaga tidigare i år. Eftersom queera idéer om sexualitet vunnit mark de senaste åren, undrar vi om detta har fått inflytande också över *Fridas* texter.

2.4 Mediernas påverkan

Direkt efter födseln påbörjas den process där människan ordnas in i den mänskliga gemenskapen - socialisationen. Enligt Jostein Gripsrud, professor i medie- och kommunikationsvetenskap, finns det två typer av socialisation. Den primära socialisationen innebär att när man blir medlem i den mänskliga gemenskapen, kommer det från familjen. Socialisationen är alltså när vi blir medlemmar i den kulturella gemenskapen mellan människor, samtidigt som vi inser skillnaden mellan oss själva och andra. Den sekundära socialisationen kommer till exempel från skola, kyrka, idrottsföreningar, men framför allt från media. Medierna blandar sig i samtal och samspel och konkurrerar om uppmärksamheten med familjen. Gripsrud menar att medierna bidrar till att definiera vilka vi är. De "lanserar idéer om vad som är viktigt och oviktigt, bra och dåligt, roligt och tråkigt." (Gripsrud,

2002:20) Gripsrud ställer media mittemellan de övriga sekundära och den primära sfären eftersom media tar sig in i hemmet och konkurrerar med uppmärksamheten från exempelvis familjemedlemmar. Socialisationsprocessen formar vilka vi är genom att berätta för oss om normer och vad som är viktigt och eftersträvansvärt.

Mot denna bakgrund finner vi det intressant att undersöka hur sexualitet framställs i media, eftersom det påverkar vår uppfattning om oss själva och andra, som sexuella varelser. Det är speciellt intressant hur sexualitet reproduceras i tidningar som har unga tjejer som målgrupp då det, med stöd i socialisationsteorin, påverkar hur unga tjejer formar och ser på sin egen sexualitet.

Medierna spelar också roll för vår identitet. De är skapare av *föreställda gemenskaper* och bygger vår identitet genom att berätta för oss om vilka gemenskaper vi ingår i. Allra tydligast blir det när det gäller vår nationella identitet, som innebär att vi känner gemenskap med människor som vi aldrig träffat eller pratat med. Medierna ger oss föreställningar i hur det är att vara svensk, kvinna, hur det är att vara från Stockholm, hur det är att vara pensionär och så vidare. (Gripsrud, 2002:19)

Gripsrud gör en uppdelning mellan vår sociala/kollektiva identitet och vår personliga identitet. Den sociala identiteten handlar om att vi skapar vår identitet utifrån andra människors uppfattningar om oss. Den personliga identiteten å andra sidan, är vår egen uppfattning om oss själva. Vad är det som gör mig speciell jämfört med andra människor? Vem är jag som person? Gripsrud menar att det är svårt att besvara dessa frågor om sig själv på ett bra sätt, speciellt för ungdomar. Därmed kan det vara svårt att definiera sin personliga identitet (Gripsrud, 2002:20).

Det är angeläget att undersöka en ungdomstidning för tjejer då vi tidigare har konstaterat att media också påverkar identiteten. Vilka identiteter premieras? Är det någon identitet som exkluderas? Gauntlett menar att vi inte kan anta att media direkt påverkar människors identitet, men att media åtminstone tar upp och vidarebefordrar dessa budskap i olika kanaler. Det beror kanske inte på att media vidarebefordrar dessa meddelanden med avsikt, utan det kan också vara för att det är budskap som är vedertagna i samhället (Gauntlett, 2008:133). Media bereder oss med historier och narrativ som vi kan plocka upp och förstå vår eget liv genom. Vi behöver helt enkelt de medierade historierna för att förstå våra egna erfarenheter (Gauntlett, 2008:268).

Men varför vänder vi oss till media för vårt identitetsskapande? Detta hänger ihop med den förändring i identitetsskapande som sker i det post-traditionella samhället som västvärlden (men i allt högre grad även resten av världen) befinner sig sedan efterkrigstiden. (Gauntlett, 2008:105)

I ett förindustriellt lantligt samhälle föddes du in i en specifik samhällsklass-/grupp och förväntades stanna där resten av ditt liv. Men idag är dessa traditioner borta. Sociologen Anthony Giddens menar att självet eller jaget inte är fixerat vid födseln, utan konstrueras varsamt av individen genom självreflektion. Vi alla står inför valet att välja livsstil, menar Giddens. Något vi gör eftersom vi söker stabilitet i vår självbild, eller "ett helt narrativ om jaget" (Gauntlett, 2008:107). Det är här media kommer in, eftersom media serverar oss ett utbud av moderna livsstilar, vilket innebär möjligheter för jaget att fatta sig med ett passande narrativ (Gauntlett, 2008:113).

3. Teoretiska utgångspunkter

Den teoretiska ramen till denna studie bärs framförallt upp av genus- och queerteori. Till dessa läggs teorier om representation samt semiotik. I detta kapitel redogör vi för dessa samt för den tidigare forskning som vi kommer att jämföra våra resultat med.

Feministiska forskare intresserade sig tidigt för att studera kön och genus i veckopressen, skriver medieforskaren Madeleine Kleberg. Men queerforskningen har inte vunnit något inträde i den svenska medieforskningen som helhet. Däremot har frågor kring medier och HBTQ fått större uppmärksamhet internationellt. (Kleberg, 2008:33; 42)

Enligt Kleberg är dock queerperspektivet ett efterlängtat inslag i medieforskningen:

“Mot bakgrund av den kritik som alltsedan 1970-talet riktats mot de förskönande och romantiserade föreställningar som omgärdat kärnfamiljen i medieutbudet och därmed sammanhängande heteronormativitet skulle man tycka att queerteoretiska utgångspunkter vore ett viktigt perspektiv i medie- och kommunikationsvetenskap.” (ibid)

Visserligen är Klebergs text från år 2006, men den överensstämmer med vår bild över forskningsläget: de svenska studier över veckopressen som vi har hittat berör framförallt könsroller och genus, medan studiet av heteronormativitet och HBTQ i veckopressen är begränsat till framförallt studentuppsatser. Det finns ett flertal studentuppsatser som valt att undersöka tidningen *Frida* i ett delvis queert perspektiv – men fokus hamnar lätt på den kvinnliga könsrollen. Vår studie bidrar till forskningen eftersom den fokuserar mer på hur heteronormativiteten påverkar hur tidningen skriver om icke-heterosexualitet. Därtill granskar vi materialet efter att det könsneutrala pronomenet *hen* har introducerats i SAOL. Vi kommer att redogöra mer för hur vår studie skiljer sig från tidigare forskning längre ner i detta avsnitt där vi också presenterar utvalda amerikanska rapporter om heteronormativitet i den kvinnliga veckopressen.

3.1 Det heteronormativa genussystemet

En av de viktigaste grundpelarna i den här studien är teorin om heteronormativitet. Den hänger samman med genus- och queerteorin. Sådär beskriver professorn Tiina Rosenberg (2002) heteronormativitet:

“Heteronormativitet är enkelt uttryckt antagandet att alla är heterosexuella och att det naturliga sättet att leva är heterosexuellt [...] Allt som faller utanför stämplas som avvikande och blir därmed fel. Bestraffningarna rör sig från mer konkreta och handgripliga former som fängelsestraff och våld till mer svårbegripbara uttryck som marginalisering, osynliggörande, stereotypisering, kulturell dominans och homofobi.” (Rosenberg, 2002:100–101)

Queerteorin är en reaktion på denna norm och menar, för det första, att sexualitet inget naturligt givet utan ska betraktas som socialt, historiskt eller geografiskt betingat. För det andra utgår queerteorin från att den heterosexuella dominansen i samhället förtrycker de som inte passar in i dess norm (Rosenberg, 2002:63).

Den mest kända queerteoretikern är antagligen filosofen Judith Butler. Hon känns framförallt igen som den teoretiker som kritiserar uppdelningen av det kulturella genus, och det biologiska kön, då hon menar att detta synsätt förvillar genom att ge kön en falsk naturlighet/ursprunglighet. Hon menar att kön ej existerar som något biologiskt, utan alltid som ett socialt fenomen. Kön existerar enbart som performativ aktivitet och iscensätts genom kläder och kroppsspråk med mera. Ett exempel som illustrerar Butlers syn på kön är att det är inte kvinnor som oftast sitter med korsade ben och män med särade ben; det är korsade ben som upplevs som kvinnligt och särade ben som upplevs som manligt (Rosenberg, 2002:77). I detta synsätt existerar alltså inget manligt respektive kvinnligt kön, utan penis och punkulor upplevs och kodas som manligt medan blygdläppar och klitoris upplevs/kodas som kvinnligt. Butlers teorier om kön ger en känsla av att kön är något som inte existerar över huvud taget, samtidigt som det existerar hela tiden. Teorin förklarar också varför kulturen aktar sig för att visa upp kvinnor med stora könsorgan; detta förvillar oss i vår uppfattning om motsatsparet man-kvinna och försvagar därför heteronormen.

Yvonne Hirdman pratar om ett osynligt maktsystem som upprätthålls på två sätt. Det första är *isärhållandets tabu*, att manligt och kvinnligt inte får beblandas. Det andra är hierarkin, som innebär att mannen är norm och kvinnan är avvikare. Enligt Hirdman är dessa logiker grundstenarna till det genussystem vi har i Sverige idag (Ambjörnsson, 2005:182). Trots isärhållandet av könen förväntas de samtidigt åtrå och begära varandra, vilket Gayle Rubin utvecklar i sin artikel *The traffic in women* som var banbrytande när den trycktes år 1975 i *New York: Monthly Review Press*. Enligt Rubin finns alltså en förväntad och obligatorisk heterosexualitet som är lika central som isärhållandet av män och kvinnor. Poängen är insikten om att genus skapas inom en heteronormativ ordning, vilket Judith Butler kallar för den *heterosexuella matrisen* (Butler, 2007:91). Den heterosexuella matrisen kan förklaras genom att det finns ett biologiskt kön (man eller kvinna). Vidare får du ett stabilt genus (maskulinitet eller femininitet) och det bestämmer din åtrå (till det motsatta könet) (Gauntlett, 2008:148). Judith Butler menar å andra sidan att matrisen ur ett queerfeministiskt perspektiv ska se ut såhär:

1. Du har en kropp.
2. Du kan framföra en identitet.
3. Du kan ha sexuellt begär. (Gauntlett, 2008:149).

Genom att framstå som naturlig och vanlig kan den heterosexuella normen leva vidare.

Heterosexualitet framstår som det önskvärda och självklara medan homosexualitet måste förklaras och

blir problematisk (Rosenberg, 2002:102). Personer som inte är heterosexuella måste därför gång på gång *komma ut* i sociala sammanhang, då omgivningen förväntar sig att de är heterosexuella. Butler menar att den heterosexuella matrisen går som en linje från kön till genus till begär, en linje som vi uppfattar som naturgiven och oundviklig (Ambjörnsson, 2005:183).

Vilka konsekvenser får heteronormen när det kommer till hur sexualitet skildras i populärpress? I rapporten *The sexy issue* från år 2013 undersöker de amerikanska forskarna Michael J. Saraceno och Rachel B. Tambling hur heteronormen reproduceras i tidningen *Cosmopolitan* år 2009. *Cosmopolitan* är en tidning som riktar sig till en äldre målgrupp än *Frida*. Det är också en tidning som hör hemma i en amerikansk kontext. Studien är trots det relevant för vår forskning eftersom tidningarna uppvisar likheter i tilltal och ämnesval. Saraceno & Tambling (2013) koncentrerar sig på bildmaterialet i tidningen och gör en kvalitativ innehållsanalys. Studien kommer fram till att bilder som porträtterar *mixed-gender-groups*, alltså både kvinnor och män, oftare handlar om intimitet (*having, sex, romantic activity*) än bilder på *same-gender-groups*, alltså bara kvinnor eller bara män. Resultaten visar att enbart två bilder på två eller fler kvinnor, porträtterar intima aktiviteter. En av bilderna visar två kvinnliga kändisar vars tungor möts på ett sexuellt vis. Vid närmare analys av bildens kontext visar det sig att *Cosmopolitan* beskriver detta beteende som "grotesque and comedic" (ibid s.13). Den andra bilden visar två kvinnor som ingått äktenskap. Så här skriver Saraceno och Tambling om den:

"Although it is evident that the two womyn [sic!] in these images were romantically involved, there was no intimate physical contact portrayed in the image, reinforcing the desexualized nature of lesbian womyn [sic!]" (2013: 14)

Studiens slutsats är att bilderna som de kodat som intima i regel porträtterar kvinnor med män, och när två kvinnor gör en aktivitet som kodats som intim, är kontexten ändå heteronormativ. Resultatet blir att lesbiskhet avsexualiseras alternativt beskrivs som något löjeväckande. Deras studie visar att *Cosmopolitan* inte ger samma bild av den heterosexuella intimiteten och den lesbiska intimiteten.

I kandidatuppsatsen *Hen eller hetero*, skriven av Cecilia Ahle, Maja Andersson och Anna Öfverman, undersöker författarna hur heteronormativiteten reproduceras i *Veckorevyn* och *Frida* under åren 2010, 2011 och 2012. Trots att det är en studentuppsats, är studien såpass användbar och viktig för vår egen studie att vi väljer att ta upp den som tidigare forskning. De har valt att studera vilka normer som råder i tidningarna, i vilken utsträckning dessa normer präglas av heteronormativitet samt hur *Veckorevyn* och *Frida* skiljer sig åt i dessa frågor. Dessa frågeställningar har likheter med våra, men det finns också många skillnader. De har valt att lägga stort fokus på könsroller och hur dessa skildras i *Frida* och *Veckorevyn*, vilket vi inte kommer fokusera på i lika stor utsträckning. De har också valt att fokusera mer på *det heterosexuella* och hur det skildras, medan vi å andra sidan har valt att fokusera mer på *det icke-heterosexuella* och neutrala. De menar även att både *Frida* och

Veckorevyn ibland använder ett könsneutralt språkbruk, men att användandet av det neutrala språket är mer undantag än regel (Ahle, Andersson, Öfverman, 2013:46). Genom att vi studerar senare nummer av *Frida*, kan vi undersöka huruvida omfattningen av det neutrala språkbruket har förändrats. En annan tydlig skillnad mellan våra studier är att vi valt att i större utsträckning studera *hur* icke-heterosexualitet och icke-heterosexuella representeras i *Frida*. Eftersom författarna ifråga har valt att undersöka åren 2010, 2011 och 2012 kan vi med vår undersökning ta vid, och knyta deras resultat.

3.1.1 Kan två tjejer ha sex?

I och med borgarklassens framväxt under 1800-talet, skapades även en asexuell normativ femininitet; inom den västerländska judisk-kristna traditionen betraktas kvinnan som ett sexuellt objekt, medan mannen är subjektet. Kvinnan måste alltid ställas i relation till mannen för att över huvud taget vara en sexuell varelse, och då alltid som objekt. När det alltid krävs en man för att den kvinnliga sexualiteten ska aktiveras, existerar inte heller de lesbiska sexuella relationerna – de blir osynliga. Därför, skriver Ambjörnsson har den lesbiska kvinnan en tendens att försvinna ur historia, men även ur samtida analyser och ur termen homosexuell. (Ambjörnsson, 2005:200–201)

Tystnaden och osynligheten diskuterar också Tiina Rosenberg om när hon analyserar massmedias mottagande av filmen *Fucking Åmål* från år 1998. Lukas Moodyssons film om de två högstadietjejerna Elin och Agnes mottogs väl av kritikerna, men filmens lesbiska tema diskuterades knappt i recensionerna. Istället sågs kärleksrelationen som ett uppror bland andra. Enligt Rosenberg är detta ett exempel på hur det lesbiska blir osynliggjort när det inlemmas i populärkultur. Mottagandet av *Fucking Åmål* är ett typexempel på heteronormativitet, skriver Rosenberg och menar att det bevisar det hur stark heteronormen är i kulturen: “[Film-k]ritikernas tystnad måste betraktas som en form av icke-seende, den kulturella blick som automatiskt sorterar bort homosexualiteten.” (Rosenberg, 2002:111–114) Homosexualiteten och de homosexuella tystas och blir satta i skymundan: “[d]enna position i skuggan innebär historisk glömska” (Rosenberg, 2002:114).

När den enda blick som tillåts tolka historien är en heterosexuell, sker denna bortsållning av det homosexuella. Men den heterosexuella kulturen “läcker queerhet” och den queera läsningen kan upptäcka det queera bredvid det normativa. Rosenberg menar att det queera alltid har funnits och man utgår från att det antagligen finns där:

“Homosexualitet är en integrerad del av heterosexuell kultur som så intensivt försöker förtala och förneka den.” (Rosenberg, 2002:120)

I artikeln *Am I still a virgin?* från 2007 undersöker författaren Stephanie R. Medley-Rath hur tidningen *Seventeen* besvarar sina läsares frågor om sex och *oskulden* samt knyter dessa till heteronormativitet. Hon har, med hjälp av kvalitativ innehållsanalys, undersökt *Seventeen* under åren 1982-2001. Hon

kommer fram till att det, i *Seventeens* värld, bara finns ett sätt att förlora oskulden på; att ha penetrerande, heterosexuellt samlag (Medley-Rath, 2007:30). Hon menar även att det heteronormativa synsättet på sex och relationer genomsyrar hela materialet; *Seventeen* pratar visserligen om till exempel oralsex men endast ur ett heterosexuellt perspektiv. (Medley-Rath, 2007:34)

Denna studie koncentrerar sig till skillnad från tidigare nämnda studier på läsarfrågor, ett material som vi också kommer att undersöka. Men medan Medley-Rath har valt att fokusera på hur *Seventeen* skriver om just *oskulden* och dess anknytning till heteronormativa, har vi snarare har fokuserat på språket i sin helhet i ett avgränsat område och i viss mån bilderna och dess anknytning till det heteronormativa. Det är intressant att se om vår studie, i jämförelse med Medley-Raths studie, kan se liknande tendenser kring det heteronormativa. Eftersom vi ska analysera ett avgränsat område i *Frida*, där läsarfrågor ingår, kan vi även jämföra vår analys med hennes studie då hon endast har fokuserat på dessa.

3.2 Homosocialitet

I avhandlingen *Tilltalande bilder* från år 2001 undersöker medieforskaren Anja Hirdman hur kvinnor, män och deras sexualitet framställs i *Fib-Aktuellt* respektive *Veckorevyn*. Det är en komparativ undersökning där hon har undersökt tidningarna från åren 1965, 1970, 1975 och fram till 1995. Eftersom *Fib-Aktuellt* är en tidning som riktar sig till män så har vi valt att fokusera på resultaten från hennes undersökning av *Veckorevyn*, då tidningen riktar sig till kvinnor. Hirdman menar att *Veckorevyn* förmedlar en bild av kvinnan som begärlig och att kvinnan har ett syfte att inspirera och visa läsarna hur de blir som hon. Det vi finner intressant med hennes studie är att hon redogör för hur en tidning som *Veckorevyn* genom tilltal försöker komma närmare läsaren. Tilltal bestäms av vilken målgrupp tidningen försöker nå och bygger på producentens föreställning om tänkt målgrupp. Tidningen försöker inte kopiera det språk som målgruppen faktiskt använder, utan skapar ett eget tilltal utifrån den tänkta målgruppen (Hirdman, 2006:47).

Hirdman menar att *human touch*-perspektivet utgår från homosocialitet (2006: 19). Homosocialitet betyder vänskapliga band mellan personer av samma kön, som till exempel kan innefatta identifiering och tillgivenhet. Tidningen skapar tillsammans med läsarna en personlig relation, ett *vi*. I ett heteronormativt samhälle är heterosexualiteten central i den homosociala gemenskapen. Kvinnlig homosocialitet handlar om olika idéer av femininitet, vilket innefattar det heterosexuella begäret (Hirdman, 2006:21). Det går att sammanfatta homosocialitet som ett nät av ideal och antaganden som skapas och reproduceras i samhället, inklusive media. Tidningar utgår från homosocialitet för att kunna hitta eller skapa innehåll som tilltalar målgruppen utifrån de idéer som finns om respektive kön. Hirdman kallar dessa tidningar för *homosociala medierum* (2006:21). Hirdman granskade *Veckorevyn*, men tidningen *Frida* hör hemma i samma genre, även om målgruppen är yngre. Sådär förklarar chefredaktören Beatrice Birkeldh tidningen *Fridas* tilltal:

“Frida är den storasyter som många saknar – och en extra för de som redan har en! Vi har som mål att upplysa och underhålla, att informera och inspirera och att vara någon unga tjejer kan lita på. Att vara tonåring idag är en utmaning. Man ställs dagligen inför – vad som för många kan kännas som – livsavgörande val: Är de här byxorna fortfarande inne? Hur kan jag säga nej till killen? Vad kan jag göra åt mobbningen på min skola? I många fall finns det ingen självklar person att fråga, men FRIDA är bara ett brev bort och för oss är ingen fråga för liten eller för stor.” (Frida, 2014)

Det är inte bara texterna som bär ett visst tilltal, det gör även bilderna. Vi intresserar oss framförallt, i vår undersökning, för hur de icke-heteronormativa texterna bildsätts jämfört med de heteronormativa. Anja Hirdman skriver:

“Bilder innehåller liksom texter olika retoriska komponenter - gester, färger, ansiktsuttryck” och vidare att “kroppsspråk används för att för att förmedla olika känslotillstånd [...] En återkommande konvention när kvinnor avbildas är i sin tur leendet, vilket traditionsenligt framställer den avbildade som mer lättillgänglig och oproblematiske. [...] Leendet bygger band av kompanjonskap mellan betraktare och subjekt.” (Hirdman, 2006:49)

Hirdman menar också att det är tydligt att kvinnor som läser *Veckorevyn*, och som är medverkande i tidningen, är heterosexuella. Därför finns även män med i tidningen. Männerna som figurerar i tidningen framställs som heroiska lockbeten, men inte som sexuella objekt. (Jarlbro, 2006:105)

Hirdmans studie fokuserar på hur kvinnligt respektive manligt framställs i bild i två olika tidningar över tid, medan vår studie återigen fokuserar på heteronormativitet och sexualitet. Det vi finner mest relevant är teorin om det homosociala bandet och den heterosexuella relationens betydelse för att skapa den gemenskapen med läsaren.

3.3 Representation

Vi har i tidigare kapitel tagit upp att medierna påverkar självbilden och är därmed en del i identitetsprocessen. Att uppleva att man själv är representerad i media är därför viktigt. (Edström, 2006:14) Representation är inte en perfekt och opartisk återspeglning av något, snarare en konstruktion av det som framställs (Gripsrud, 2002:25). Representation handlar inte bara om i vilken utsträckning olika grupper av människor blir representerade i till exempel media, utan även *hur* de blir representerade. Detta visar på hur viktiga medierna är i formandet av våra identiteter. Kommunikationsvetaren George Grebner menar att för den som trivialiseras, fördöms eller att inte syns alls i medierna står inför “symbolisk utplåning” (Gripsrud, 2002:40).

Artikeln *Sex and sexuality in entertainment media popular with lesbian, gay and bisexual adolescents* skriven av Bradley J. Bond undersöker hur populärmedia, som är populär bland homo-

och bisexuella ungdomar, representerar icke-heterosexuella personer, sex- och kärleksrelationer. Han kommer fram till att icke-heterosexuella personer och relationer är underrepresenterade i populärmedia (Bond, 2014:111). När homo- och bisexuella representeras i populärmedia är det oftast antingen kopplat till jämställdhet och att *komma ut ur garderoben* eller för att stereotypisera, skämta om och parodiera icke-heterosexuella relationer och personer (Bond, 2014:115). Han menar att det oftast är heterosexuella personer som uttalar sig om icke-heterosexuella och deras sexualitet (52 procent), och att det är bisexuella som får uttala sig minst (bara en procent) (Ibid, 2014:111). Fortsättningsvis beskriver han detta som ett problem då det kan bli försvårande för HBTQ-ungdomar att hitta förebilder om det oftast är heterosexuella som diskuterar icke-heterosexuellas sexualiteter (2014:116).

Bond granskar, likhet med vår studie, heteronormativiteten och representationen av icke-heterosexuella relationer och personer i media. Den huvudsakliga skillnaden är att Bond granskar filmer, tv-serier, artister och ungdomstidningar som han, genom en enkätundersökning, har kommit fram till är särskilt populära hos icke-heterosexuella ungdomar. Eftersom Bond undersöker flera olika medier och undersökningen tar plats i en amerikansk kontext sker jämförelsen med vår egen studie med viss försiktighet.

3.4 Semiotik

Enligt semiotiken är det språket som producerar mening. Relationen mellan det skrivna ordet och innebörden av ordet, fixeras av kulturell och lingvistisk kod. Våra kulturella koder förändras över tid och detta gör att även språket förändras. På så vis förändras även ordens mening över tid (Hall, 2007:31). Den här teorin hjälper oss att förstå hur ordet *queer* kan ha två olika betydelser samtidigt. Ordet hade först enbart betydelsen underlig och började användas som skällsord mot dem som bröt mot den sexuella normen. Idag har ordet en annan, positivt klingande innebörd: ett stolt ifrågasättande av heteronormen. Förändringen i språket beror på förändringar i den sociala och kulturella kontext som tecknet *queer* har befunnit sig i under förra seklet.

Men kulturteoretikern Stuart Hall menar att det aldrig går att rena tecknen och därmed språket helt och hållet från dess tidigare användning. I en anglosaxisk kontext kommer ordet *black* alltid bära med sig de negativa associationer som det drog på sig under slaveriet. (Hall, 2007:33) På samma vis kan vi enbart till fullo förstå fenomenet *queer* om vi också vet om begreppets tidigare innebörd, som i sig bär på historien om förtrycket av homosexuella samt deras motståndskamp mot detta förtryck.

Roland Barthes utvecklade semiotiken och gjorde teckenanalyser som gick utanför textens värld. Även bilder och till och med wrestlingsmatcher analyserade han som tecken. Han menade att det finns två nivåer av språket: denotation och konnotation. Den första nivån är deskriptiv och där har vi lättare att komma överens om meningen. Den andra nivån är tydligare kulturellt betingad och här spelar individens egna föreställningar in. Det är den andra nivån som vi kommer att analysera när vi

studerar hur bildmaterialet i *Frida* samspelar med texten. Barthes kallade denna andra nivå för myt. (Hall, 2007:38ff)

Vårt att förtydliga i sammanhanget är att semiotiken menar att språk är mer än tal och text. Bilder och kroppsspråk är också språk och kan också studeras som tecken i språksystem. Vi använder semiotiken i vår undersökning för att kunna analysera textens (bild och text) och språkets betydelse i en kontext. Vi utgår från att ord kan ha olika betydelse beroende på när, hur och av vem de uttrycks.

Med detta semiotiska angreppssätt blir också metaforer ett intressant studieobjekt. De metaforer vi väljer att klä det abstrakta eller komplicerade i, förklarar vilken världsbild vi accepterar samt reproducerar och “[g]enom att studera vilka metaforer som används i texter kan man lära sig något om hur vi tänker som inte uttrycks explicit” skriver Bergström och Boréus (2000:179). Författarna förklarar med ett exempel från journalistiken. Exempelvis har ekonomisk kris förklarats genom sjukdomsmetaforen: “Riksbankchefens [...] dundermedicin ger tillfällig smärtlindring” (Bergström & Boréus, 2000:183) Vad betyder detta? Bergström och Boréus förklarar innebörden såhär:

“Accepterar man metaforen om Sveriges ekonomi som sjuk förstår man att det behövs behandling och att det är läkarna (dvs. ekonomerna och politikerna) som kan avgöra vad som är bäst. [...] Expertrollen betonar också att vi vanliga döda inte bör lägga oss i behandlingen.” (Bergström & Boréus, 2000:183)

Här tar författarna fasta på de aspekter som kommer med att sjukdomsförklara något: läkare, experter, medicin och så vidare. Denna typ av analys försöker blottlägga den maktobalans som förmedlas i till synes harmlösa metaforer.

Enligt språkforskarna Lakoff och Johnson är metaforer mycket mer än bara ett vackert sätt att uttrycka sig. De förklarar att metaforerna fungerar som verktyg som vi använder, medvetet eller omedvetet. Vårt begreppssystem påverkar hur vi ser på saker och därmed hur vi handlar. (Bergström & Boréus 2000:182) För att en metafor ska vara användbar krävs alltså att det finns en gemensam kulturell uppfattning om ett fenomen som blir meningsfull att beskriva genom metaforen. Genom att analysera de metaforer som tidningen *Frida* använder sig av när de skriver om relationer, kan vi förstå hur tidningen reproducerar idéer om kvinnligt och manligt. Syftet är att blottlägga de könsroller som skrivs in och den maktobalans som kommer med dessa och detta gör vi med stöd i genus- och queerteori.

Sammanfattningsvis visar flera studier, både svenska och amerikanska, att västerländsk populärkultur inte räds att visa upp sexualitet, men det är i regel varken en jämställd eller normlös sådan; icke-heterosexualitet trivialiseras eller osynliggörs. Vi har också redogjort för semiotiken som ett analysverktyg inom media- och kommunikationsstudier. Genom att koncentrera oss på hur heteronormen påverkar hur tidningen talar om icke-heterosexualitet bidrar vi till forskningen.

4. Metod och material

I detta avsnitt kommer vi att redogöra för vilka metoder vi har valt, hur vi gjort vårt urval och även föra en diskussion kring validiteten i vår undersökning.

4.1 Val av metod

Vi har gjort en fallstudie. En fallstudie är användbar när man vill djupstudera en händelse eller ett specifikt fall (Esaiasson, et al. 2012:108). Det är skillnad mellan en fallstudie och en jämförande studie. En jämförande studie väljer att kolla på två (eller flera) olika kontexter medan en fallstudie endast fokuserar på en kontext (men kan studera flera årtal, som vi gjort i vår studie).

Vi har valt att göra både en kvantitativ innehållsanalys och en kvalitativ granskning av heteronormativiteten i *Frida*.

I Metodpraktikan skriver Esaiasson, Gilljam, Oscarsson och Wängnerud att en kvantitativ textanalys är en bra metod när man vill “ha svar på frågor om förekomsten av olika typer av innehållsliga kategorier i ett material” (2012:197), till exempel hur ofta något förekommer och hur stort utrymme i tid eller rum det får. I den här undersökningen vill vi bland annat undersöka vilken bild av möjlig kärlekspartner *Frida* ger sina läsare och hur det har förändrats sedan 2004.

En kvantitativ undersökning bygger på “likvärdiga och därmed jämförbara uppgifter om så pass många analysenheter att dessa uppgifter kan uttryckas och analyseras med siffror” (Esaiasson et al, 2012:197). Därmed var det viktigt för oss att undersöka så pass mycket material så att vi fick ett underlag som faktiskt gick att dra slutsatser ifrån, samt se tendenser och skillnader.

Den kvalitativa undersökningen är gjord för att komplettera vår kvantitativa undersökning. Genom kvalitativ textanalys når man helheten i texten genom en noggrann läsning av textens delar och den kontext den ingår i (Esaiasson et al. 2012:210).

Därefter har vi utgått från semiotiken för att granska både språkbruket och bilder i *Frida* utifrån synsättet att texter och bilder bär på ideologiska föreställningar. Därmed fick vi möjlighet att undersöka hur kontexten kring icke-heterosexuella personer och icke-heterosexualitet beskrivs.

Vi valde att utgå från fyra teman när vi gjorde vår kvalitativa undersökning:

1. När *Frida* skriver om icke-heterosexualitet och *Pride*
2. När *Frida* skriver om honom - vad betyder det för henne?
3. När *Frida* skriver neutralt
4. När *Frida* skriver direkt till läsaren/en enskild läsare.

Vi skapade dessa teman när vi hade gjort vår kvantitativa innehållsanalys och hade en överblick över materialet och kunde se vissa intressanta tendenser. Dessa teman innehåller alltså det viktigaste och mest angelägna som vi har kommit fram till när vi gjort vår kvantitativa innehållsanalys.

4.2 Genomförande

När vi har kodat en text som både har varit heterosexuell och neutral så har vi valt att till slut koda den som heterosexuell. Vi är medvetna om att detta skulle kunnat ha kodats som blandad sexualitet, men vi menar att en text inte kan vara neutral när den heterosexuella läggningen dominerar.

Heterosexualiteten har helt enkelt vägt mer än den neutrala när de har upptäckts i samma text. När heterosexualitet och homosexualitet har upptäckts i samma text så har vi kodat texten som blandad. Vi menar att detta inte påverkar våra resultat nämnvärt, eftersom vi kodat ett relativt stort material där heterosexualiteten ändå är tydligt dominerande.

Vi har tolkat sexuell läggning i ett sammanhang, vilket betyder att vi inte har räknat alla de gånger man har nämnt heterosexualitet eller homosexualitet. När man skriver om en han som (eventuell) sex-/kärlekspartner så har vi tolkat detta som heterosexuellt, för att det är den sexuella läggningen som framkommer. Det kan antas att tjejen som pratar om en han är bisexuell. Vi har dock aktivt valt att koda de sexuella läggningar som framkommer i texten. Det betyder att det ibland har funnits ett tolkningsutrymme. Är en läsarfråga som handlar om graviditet automatiskt heterosexuell? Vi har valt att tolka en text som *heterosexuell* när det framkommer att personen har haft sex och sedan frågar om graviditet. Vi har valt *ingen läggning framkommer* när en person frågat en rak faktafråga om graviditet eller preventivmedel för då anser vi att det inte framkommit någon läggning.

När vi tolkade bilderna under kodningens gång behövde vi göra en bedömning av vilket kön personerna på bilderna hade. I denna process har vi gjort en egen tolkning och därmed givit dessa personer en könstillhörighet som bygger på personens utseende i bilden. De personer som är feminint kodade har vi valt att kalla tjejer/kvinnor och de som är maskulint kodade har vi valt att kalla killar/män. Det här är någonting som *Frida* själva gör. Ur ett queerperspektiv kan man vara kritisk till att vi har gjort detta, då man genom att bara inkludera könen man och kvinna exkluderar till exempel icke-binära personer (Butler, 2007: 65). Men vi hävdar att denna tolkning av könstillhörighet är nödvändig för vår undersökning. Texterna i tidningen är av den art att de bygger på en tydlig åtskillnad mellan manligt och kvinnligt, och *Frida* själva skriver nästintill aldrig om transpersoner/icke-binära personer.

Vi har valt att bara analysera det material som finns placerat i relationsvinjetterna. Eftersom *Frida* själva har valt ut och lagt det material som handlar om sex och relationer där anser vi att vi kan uttala oss i stort om hur *Frida* dessa år skriver om sex och relationer.

I den kvalitativa undersökningen gör vi en kritisk granskning av utvalda delar. Vi har haft ett öppet förhållningssätt och låtit textens innehåll styra den kvalitativa undersökningen (Esaiasson et al. 2012: 217).

4.3 Urval

Vi har gjort en kvantitativ innehållsanalys av tidningar som utkommit under åren 2004 och 2014. Eftersom *Frida* skriver om ämnen som mode och kändisar utöver sex och relationer, kommer vi enbart att intressera oss för de texter som rör just sex och relationer. År 2004 har *Frida* en vinjett som kallas *Relationer*. År 2014 har vinjetten bytt namn till *Love*. Vi anser att materialet blir kvantitativt jämförbart då de texter vi analyserar är de som *Frida* själva valt att lägga under relationssidorna. *Frida* utkommer med 26 nummer varje år. Med ett bortfall på fem tidningar (nummer 10,12, 24, 25 och 26) från 2004, och med en del specialtidningar från 2014 som inte handlar om relationer, till exempel tidningar som handlar om bara kändiskillar (året börjar med en *boys-special*, och ännu en *boys-special* återkommer som tredje numret), betyder det att vi har gått igenom 21 nummer från 2004 och 23 nummer från 2014. Det blir tillsammans 44 nummer.

Vi valde år 2014 som ett nedslagsår eftersom vi ville studera det senaste hela kalenderåret. Detta helt enkelt för att vi ville granska ett så färskt material som möjligt. Vi ville utgå från något som var aktuellt samt att jämföra det aktuella med hur det har sett ut förr. Varför valde vi inte att gå längre tillbaka i tiden och exempelvis jämföra år 2014 med år 1994? En sådan studie hade antagligen visat på större skillnader mellan materialet. En stor anledningen till att vi valde att gå tillbaka tio år i tiden har att göra med att det var då vi själva var i den ålder som utgör *Fridas* målgrupp. Vi har en förförståelse för tidsperioden som tidningarna då speglar. Med rätta går det att ifrågasätta hur pass vetenskaplig en sådan motivering är, men vi menar att den personligt motiverade forskningen inte behöver vara mindre vetenskapligt utförd än den som hålls på armslängds avstånd från forskarens personliga intressen.

För att titta på heteronormativiteten i *Frida* hade det varit bättre att göra ett slumpmässigt urval av åren, eller ett slumpmässigt urval av nummer, under alla år. Men då hade vi även behövt andra frågeställningar, eftersom vår frågeställningar syftar till att just jämföra två olika år.

En stor skillnad mellan nedslagsåren är att ett tredje könspronomen har införts år 2014. *Hen* ger tidningar som *Frida* helt andra möjligheter att skriva mindre heteronormativt än innan det könsneutrala pronomenet fanns. Självklart påverkar detta vårt resultat, men att *hen* tas i bruk är också tecken på en kulturell och samhällelig förändring som gör det intressant att göra just den här typen av jämförande studier. Därtill går vår studie bakom språket och undersöker heteronormativitet i både text och bild. Användandet av *hen* behöver inte betyda att en tidning är mindre heteronormativ, vilket vi också kommer att diskutera djupgående senare i uppsatsen när vi har presenterat våra resultat.

Ett annat tillvägagångssätt skulle kunna vara att jämföra det år då *Frida* börjar använda *hen*, med ett år tidigare. Men vi vill inte enbart fokusera på *hen* utan se hur heteronormativiteten förändrats över tid i tidningen.

Istället för ett strategiskt urval av texter och bilder till den kvalitativa analysen hade vi kunnat göra ett slumpmässigt urval. Detta hade gett oss en bättre validitet gällande den kvalitativa fördjupningen eftersom vi hade undvikit systematiska fel, i detta fall att vissa tendenser får en

överdriven plats i undersökningen (Esaïasson, et al. 2012:172). Men hade vi gjort ett slumpmässigt urval på texter och bilder till den kvalitativa undersökningen hade vi riskerat att inte få några texter som handlar om icke-heterosexualitet, eftersom vår kvantitativa undersökning visar hur ovanliga dessa texter är. Då hade vi inte kunnat besvara vår tredje frågeställning - hur *Frida* framställer icke-heterosexualitet.

Men eftersom vi vill använda den kvalitativa undersökningen för att tydliggöra och klargöra vår analys, har vi valt ut texter och bilder som tydligt illustrerar *Fridas* tilltal. Om vi inte gjort dessa kvalitativa nedslag hade våra slutsatser om materialet varit missvisande – fördjupningen behövs för att till fullo förstå förändringen i *Fridas* tilltal. Därmed anser vi att vår kvantitativa undersökning och vår kvalitativa fördjupning kompletterar varandra väl.

När vi gör detta strategiska urval av kvalitativa nedslag arbetar vi alltså inte med på förhand uppgjorda kategorier som i den kvantitativa. (Bergström & Boréus 2000:189) I bildrika tidningar, så som veckopressen, läses inte text och bild separat utan läsaren intar text och bild gemensamt (Hirdman, 2006:39). Detta gör det omöjligt att i en analys separera textens mening från bildens. Vi gör en semiotisk analys av bildmaterialet och en djupstudie av olika texter som vi valt ut strategiskt, men vi gör också ett par metaforanalyser eftersom *Frida* skriver om relationer i metaforer.

Så varför valde vi just *Frida*? Det finns andra alternativ än *Frida* för unga tjejer. Tidningen *Julia* är för yngre tjejer, och *Solo* och *Veckorevyn* är för en äldre målgrupp. Till skillnad från *Julia* skriver *Frida* om sex, således är det ett material där sexualitet går att undersöka med hjälp av lättillgängliga teorier såsom genusteori. Genomsnittsåldern för svenska tjejers sexdebut är 16 år (Folkhälsomyndigheten, 2014:6). Tidningens uttalade målgrupp är 14–20 år, vilket gör att vi kan anta att många tjejer som läser *Frida* också funderar mycket på sin egen sexualitet. Vi hade kunnat välja ungdomstidningen *Seventeen* men vi ville undersöka heteronormativiteten i en tidning som enbart skriver på svenska, en som funnits länge och som är känd bland unga tjejer. År 2010 fanns drygt 300 000 tjejer i åldrarna 15–19 i Sverige (SCB, 2010). *Frida* når ungefär 100 000 läsare (*Frida*, 2014), alltså är kännedomen om tidningen stor inom målgruppen.

4.4 Variabler

I detta avsnitt redovisar vi frågorna som ingår i kodschemat som vi använt i den kvantitativa undersökningen. Vi har två inledande frågor vars syfte är att vi själva ska kunna identifiera texterna; i vilket år/nummer det är och vilken rubrik som tillhör texten. Övriga frågor som vi ställde till texten är:

Artikeltyp?

För att kunna analysera hur heteronormativiteten reproduceras i *Frida* behöver vi veta i vilka typer av artiklar som heteronormativt och icke-heteronormativt material infinner sig. Det är även viktigt för oss

att ha möjligheten att skilja på redaktionellt innehåll och innehåll som producerats av läsare, då nästan hälften av allt innehåll under relationsvinjetten är läsarfrågor.

Hur stor del av sidan?

Genom att undersöka hur stor plats texten tar upp på sidan kan vi se hur mycket plats material som handlar om heterosexuella och icke-heterosexuella relationer tar i tidningen. Vi är medvetna om att veckotidningar och magasin inte använder sig av samma nyhetsvärderingsprinciper som nyhetstidningar. Därför kan vi inte med hjälp av den här variabeln säga hur *viktigt Frida* gör det icke-heterosexuella genom att ge texterna olika mycket plats. Men vi kan visa på hur stor plats det får ta, och se om det finns någon skillnad.

Vad handlar texten om?

Vi har valt några specifika ämnen eller teman som vi har delat in materialet i. Till exempel; sex, relationer, killar och kroppen.

Vem riktas texten till?

För att vi ska kunna se vem texten riktas till har vi valt tre olika *värden*;

1. *Direkt till läsaren.* Det innebär att man riktar sig till läsaren genom ett du-tilltal. Vi har även tolkat texter som
2. *Till en enskild läsare.* Det här är svar på läsarfrågor och läsarbidrag.
3. *Ingen direkt riktning,* som inbegriper texter som inte har ett du-tilltal, till exempel en novell, ett reportage eller en faktatext.

Vad föreställer bilden/bilderna?

Här har vi skrivit kort vad bilderna föreställer.

Hur benämns eventuell kärleks/sexpartner?

I de texter där det har funnits en partner har vi valt mellan *han/kille, hon/tjej, blandat (han/hon), neutral (personen/hen)* eller *ingen partner nämns*. När huvudpersonen har varit en kille, som i intervjuer med kända killar som berättar om sin partner har vi kodat som *huvudpersonen är en man*. Eftersom vi också har frågat efter vilken sexuell läggning som framkommer i texten så har vi ändå kunnat se hur mannen benämner sin partner. *Ingen partner nämns* har vi använt när texter har handlat om något annat än relationer eller sex med en annan person, det har framförallt varit texter som handlar om kroppen. *Neutral* har vi valt när det inte framgår vilket kön personen ifråga har, till exempel när *Frida* har skrivit *hen, personen och din crush*.

Vilken sexuell läggning framkommer i texten?

Då en sexuell läggning framkommer i texten har vi tittat på om den är *heterosexuell*, *homosexuell*, *bisexuell*, *neutral* eller *blandad*. *Ingen läggning framkommer* har vi valt när texten ifråga inte handlar om relationer eller sex samt att det inte förekommer någon sexuell läggning. *Neutral* har vi valt när texten handlar om relationer eller sex men att det inte framkommer någon läggning, till exempel om personerna som medverkar i texten är könsneutrala (*hen*, *personen*, *snyggingen* osv).

4.5 Validitet

I detta avsnitt diskuterar vi studiens validitet, det vill säga 1) överensstämmelse mellan teoretiska begrepp och operationella indikatorer; 2) frånvaro av systematiska fel; och 3) att vi mäter det vi påstår att vi mäter. (Esaiasson et al, 2012: 57).

4.5.1 Begreppsvaliditet

Eftersom vi formulerar våra forskningsfrågor på en teoretisk nivå, men genomför undersökningen på operationell nivå, uppstår ett "översättningsproblem" mellan dessa två nivåer. (Esaiasson et al 2012:57) I vår studie är begreppet heteronormativitet centralt. Den definition av begreppet heteronormativitet som vi utgår från är kort uttryckt "antagandet att alla är heterosexuella och att det naturliga sättet att leva är heterosexuellt". Vi undersöker heteronormativitet genom att titta på hur tidningens framställning av det icke-heterosexuella avviker från det heterosexuella. Det gör vi först kvantitativt genom att mäta hur *förekomsten* av det icke-heterosexuella materialet skiljer sig från förekomsten av det heterosexuella. Detta genom variablerna *hur benämns eventuell sex-/kärlekspartner* och *vilken sexuell läggning framkommer* i texten.

För att göra ett så enkelt kodschema som möjligt valde vi medvetet bort variabler som krävde en högre nivå av tolkning. Skulle vi enbart gjort denna kvantitativa undersökning, hade studiens begreppsvaliditet varit låg, eftersom vi inte lyckades ringa in heteronormativiteten i tidningen helt och hållet med dessa variabler. I den kvalitativa undersökningen tog vi reda på *hur* det icke-heterosexuella materialet avviker från det heterosexuella. Vi har valt att göra en kvalitativ textanalys med semiotik som verktyg för att kunna tolka texterna utifrån de teorier som vi utgått ifrån. En brist i vår kvalitativa undersökning är att vi inte utgått från ett gemensamt analyschema, utan analyserat fritt. Det blir därför svårt att avgöra den kvalitativa undersökningen begreppsvaliditet.

4.5.2 Reliabilitet

I detta avsnitt diskuterar vi de problem som uppstått under arbetets gång som inverkar på studiens reliabilitet. Hög reliabilitet innebär frånvaro av *osystematiska* fel (Esaiasson et al 2012:63).

Vi hade, som vi tidigare skrivit, ett bortfall på fem tidningar från år 2004. Detta innebär att vi inte har analyserat allt som vi haft som ambition att analysera. Det påverkar vår validitet till viss grad då dessa tidningar kan tänkas innehålla mer icke-heterosexuellt material. Vi har analyserat totalt 720

artiklar, 416 artiklar från år 2004 och 304 artiklar från år 2014. Det är fler artiklar från 2004 och det är på grund av att relationsmaterialet var större. Vi menar att det som sagt kan påverka vår validitet till en viss mån, men vi har ändå analyserat relativt många artiklar totalt. Vår jämförelse visar en mycket stor skillnad mellan åren 2004 och 2014 och även om de artiklar vi missat från år 2004 inte skulle stämma överens med resten av materialet, hade skillnaden mellan åren fortfarande varit stor.

Vi delade upp kodningen så att vi alla tre kodade ungefär lika mycket material. Vi genomförde sedan en mindre kontrollkodning av materialet där vi kunde hitta vissa slarvfel och liknande.

Kontrollkodningen syftar till att säkerställa att de resultat som vi har kommit fram till i den första kodningen faktiskt stämmer. En brist i vår undersökning är att vi inte har antecknat de fel i kodningen som uppdagades i kontrollkodningen. Vi borde ha gjort en dubbelkodning för att kunna säkerställa vår undersöknings reliabilitet för att kolla om det finns någon avvikelse i vår kodning (Bergström & Boréus, 2000:53).

Någonting som sänker vår studies reliabilitet är att vi har kodat varje tidsperiod för sig; vi började med år 2004 och fortsatte sedan med år 2014. Enligt Bergström och Boréus bör man undvika detta tillvägagångssätt eftersom bedömningen av vissa tendenser i materialet kan förstärkas eller försvagas, och genom att koda materialet blandat kan ett sådant reliabilitetsproblem undvikas (2000:53).

Sammanfattningsvis; genom att kombinera en kvantitativ undersökning - som ger god överblick över hur benämningen av sex- och/eller kärlekspartner samt hur ofta icke-heterosexualitet förekommer i tidningen har förändrats mellan åren - och en kvalitativ studie - där vi analyserar hur framställningen av icke-heterosexualitet skiljer sig från framställningen heterosexualitet - menar vi att vi har lyckats undersöka heteronormativitet i tidningen Frida. Det finns emellertid flera aspekter av vårt tillvägagångssätt som sänker vår resultatsvaliditet. Vad gäller den kvalitativa undersökningen är detta framförallt det öppna tillvägagångssättet. Detta har resulterat i att vi har låtit undersökningen flyta ut lite, och handla om andra saker än just det icke-heterosexuella. Därtill står vi inför problemet att vi är väldigt materialberoende, alltså att våra slutsatser beror helt på vad som råkar finnas i det granskade materialet. Det gör att vi inte kan säga något om vad som *inte* återfinns där. (Esaiasson et al. 2012:218)

4.5.3 Generaliserbarhet

En fallstudie är sällan intressant i sig. Enligt vissa forskare inom samhällsvetenskapen blir värdet i en fallstudie större om det finns möjlighet att kunna uttala sig om något mer allmängiltigt gällande liknande fall (Esaiasson, et al. 2012:154).

Kan man generalisera när man endast undersöker ett specifikt fall? När det gäller fallstudiers anspråk på generalisering lyder det olika meningar. Vissa forskare är kritiska till

generaliseringsanspråk när det gäller strategiska urval och fallstudier (Esaiasson, et al. 2012:158). Vid fallstudier är det relevant att generalisera utifrån *liknande* fall, istället för att göra generaliseringsanspråk som sträcker sig över andra situationer (Kvale & Brinkmann, 2014:311). Detta gör man genom en *teoretisk* (även kallat *analytisk*) generalisering. Om man hittar mönster i sin egen studie kan man med hjälp av andra studier göra anspråk på viss generalisering. Det betyder att man gör en bedömning om i vilken mån resultaten från studien kan ge vägledning för vad man kan hitta i andra liknande fall. Bedömningen bygger på en analys av likheter och olikheter mellan de båda studierna och därmed kan man finna vanligt förekommande mönster (Kvale & Brinkman, 2014:312).

Det är alltså viktigt att vi som författare av denna uppsats kan påvisa och detaljerat beskriva om det finns eventuella underlag för generalisering. Detta genom att hitta likheter i resultaten mellan vår studie och andra studier som liknar vår, det vill säga studier som berör ämnet heteronormativitet i västerländska tjejtidningar. Detta gör vi genom att bedöma de mönster som vi hittat i vår studie utifrån mönster som andra studier hittat. Vi kan då se att de studier som vi valt som berör liknande fall (till exempel *Am i still a virgin?* och *The sexy issue*) har kommit fram till att heterosexualiteten som sexuell läggning har en tydlig dominans. Detta är ett resultat som vi även har kommit fram till i vår studie. Vi bedömer att dessa likheter säger någonting då vår studie även har likheter med studien *Hen eller hetero*, som även den kommer fram till att heterosexualiteten är dominerande.

Alla studier som vi använder som tidigare forskning kommer fram till att tidningarna de studerat är heteronormativa, men för att komma fram till dessa resultat har de valt olika metoder och frågeställningar. Det framkommer ändå ett tydligt mönster; att tidningarna ifråga är heteronormativa. Som vi redan nämnt är det även något som vår studie visar om tidningen Frida. Men det finns även skillnader då vi kommer fram till att användandet av hen inte gör tidningen mindre heteronormativ, då bildmaterialet hela tiden spelar på heterosexualitet. Denna analys görs inte av någon av de tidigare studierna. Inte i de amerikanska, då hen som begrepp inte har någon vedertagen motsvarighet i engelskan. Inte heller görs den analysen i *Hen eller hetero* då det könsneutrala språkbruket i *Frida* fortfarande var så pass ovanligt att det mer var undantag än regel i tidningarna. Därför har vi inget anspråk på generalisering när det kommer till resultaten om hen-användandet. Däremot om en ny studie görs av heteronormativiteten i västerländska tjejtidningar, och kommer fram till att hen-användandet inte innebär en mindre heteronormativ tidning på grund av heterosexuellt bildmaterial, finns det dock fog för den studien att diskutera generalisering.

Det finns även en skillnad om man valt att granska kritiska eller typiska fall. Om man studerar typiska fall finns det större anledning att tro att resultaten är generaliserbara till en större population (Esaiasson, et al. 2012:166). Eftersom *Frida* inte skiljer sig systematiskt från andra fall i populationen, alltså västerländska tjejtidningar, kan vi argumentera för att vi kan generalisera i högre grad. Genom att byta ut *Frida* till en annan tidning i våra frågeställningar, skulle vi kunna ställa samma frågor till en annan västerländsk tjejtidning. Detta gör att våra frågeställningar är så pass generella att vi kan uttala

oss om vår studies generalitet i högre grad än om våra frågeställningar hade handlat om något som varit mer specifikt för just Frida.

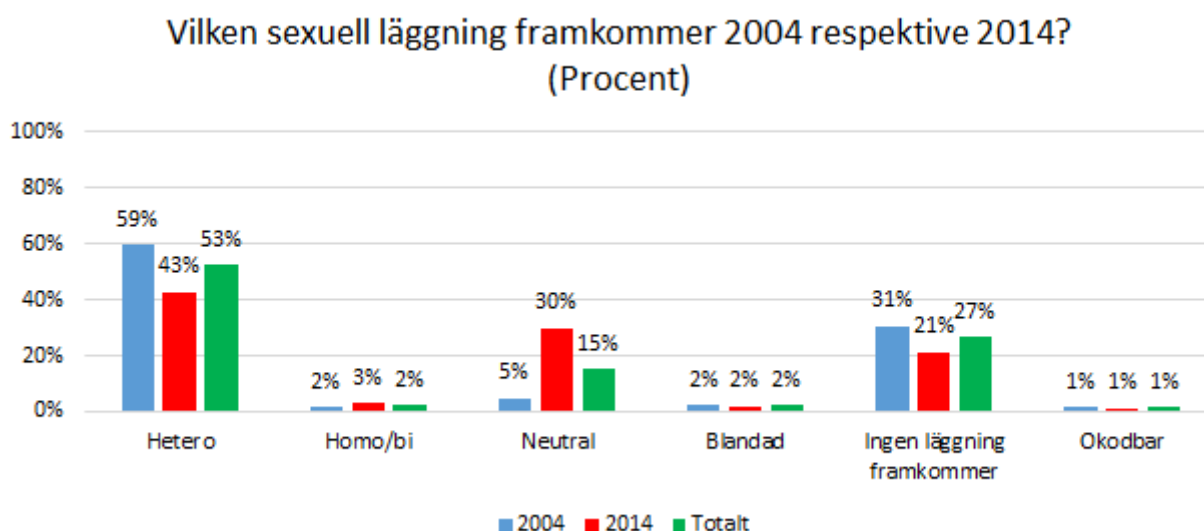
En aspekt som vi ej får glömma är att det fortfarande är problematiskt att generalisera när man valt ett strategiskt urval, fastän man har starka argument. Detta speciellt eftersom vi endast studerat *en* tidning. Därför är vi försiktiga med att göra anspråk på generalisering. För att man med säkerhet ska kunna uttala sig om generaliserbarheten vid strategiska urval krävs flera oberoende och upprepande studier. (Esaiasson, et al. 2012:168)

5. Resultat & analys

Vi inleder detta kapitel med att i likhet med Ahle, Andersson och Öfverman (2013) konstatera att våra resultat visar att *Frida* är en heteronormativ tidning för unga tjejer. I tidningarna från år 2004 antas läsaren nästintill alltid vara heterosexuell och i de få texter där intervju personer och läsare har någon annan sexuell läggning skrivs det tydligt ut. *Fridas* läsare förväntas också vara intresserade av sex. Inga texter handlar om asexualitet eller att inte vara intresserade av att ha sex med en annan person. I tidningarna från år 2004 är *Sidan 3-killen* ett stående inslag. Detta är en helsidesbild på en kille som läsaren förväntas tycka är snygg. I tidningarna från år 2014 har sidan bytt namn till *Ögongodis*. Den finns med i nästan alla nummer, och där är varje gång en eller flera killar på bild – aldrig en tjej. *Frida* har år 2014 ett antal extranummer som heter *Boys-special*, med bilder och artiklar om enbart kändiskillar.

Vi kommer här gå igenom fyra teman som visar vad vi har kommit fram till mer ingående. Alla teman bygger på vår kvantitativa undersökning, men i varje tema ger vi också exempel och fördjupar oss i ett antal texter som vi anser ger en bra bild av de mest intressanta med vår kvantitativa undersökning. Tema 1 visar hur *Frida* skriver om icke-heterosexualitet år 2004 och år 2014. Analysen är komparativ och syftar till att ge en förståelse för hur *Frida* har förändrats. Tema 2 handlar om vilka könsroller som framkommer i *Frida*, med fokus på år 2004. Men även här görs jämförelser med material från år 2014. Tema 3 visar hur det ser ut när *Frida* skriver om en neutral partner eller läggning. Även i detta tema tas exempel upp från båda undersökningsåren. Slutligen går Tema 4 igenom hur det ser ut när *Frida* vänder sig direkt läsaren när de skriver om icke-heterosexualitet.

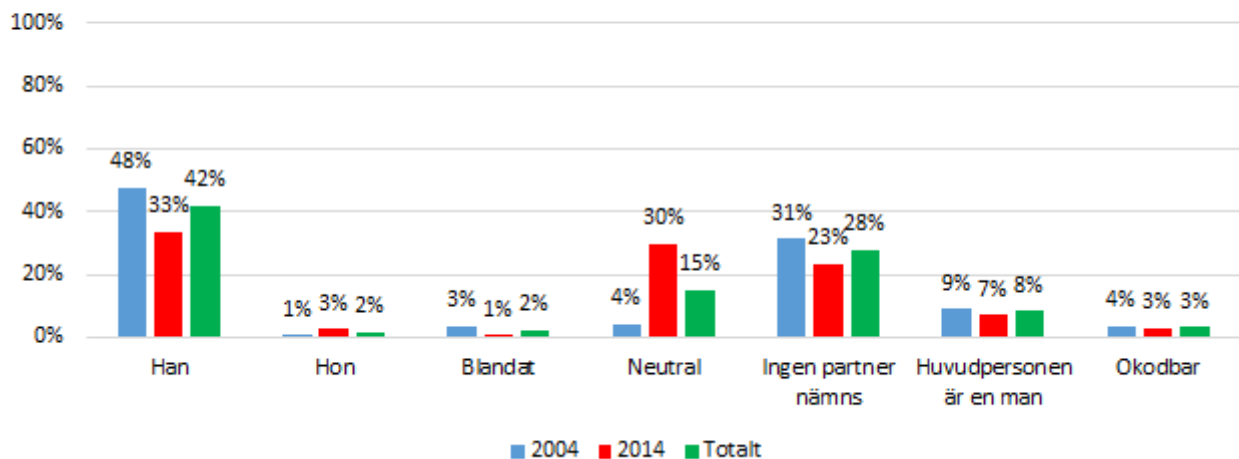
Men innan vi börjar analysera våra resultat presenterar vi de generella tendenser som vår kvantitativa studie visar.

Figur 1: Vilken sexuell läggning framkommer 2004 respektive 2014? n=416 (2004), n=304 (2014), n=720 (Totalt)

I figur 1 kan vi se att det finns en övervikt av texter där heterosexuellitet är den sexuella läggning som framkommer i artikeln. Denna heteronormativitet är speciellt tydlig i texterna från år 2004 där 59 procent av allt material i tidningen är heteronormativt eller har ett heterosexuellt fokus. Texter där homosexualitet och bisexualitet framkommer är få i jämförelse. Enbart två procent av alla texter år 2004 och tre procent år 2014 behandlar homosexualitet och bisexualitet. Neutrala texter har däremot ökat från fem procent år 2004 till att vara i majoritet, 30 procent, år 2014. Det här visar att *Frida*, under en tioårsperiod, har börjat skriva mer neutralt. Texter där ingen läggning framkommer är färre år 2014, jämfört med år 2004. Detta kan bero på att antalet läsarfrågor också är färre år 2014, eftersom många frågor år 2004 handlade om kroppen och dessa frågor har vi kodat som *ingen läggning framkommer*.

Hur benämns sex-/kärlekspartner 2004 respektive 2014?
(Procent)

Figur 2: Vilken sex-/kärlekspartner nämns 2004 respektive 2014? n=416 (2004), n=304 (2014), n=720 (Totalt)

Figur 2 visar att personer med manligt kön är vanligast förekommande som sex-/kärlekspartners i *Frida*, både år 2004 och år 2014. Vi kan dock se en minskning av manliga sex-/kärlekspartners, 48 procent år 2004 och 34 procent år 2014. Istället kan vi se att den neutrala sex-/kärlekspartnern har ökat markant år 2014. Kvinnliga sex-/kärlekspartners förekommer dock sällan. År 2004 hittade vi kvinnliga partners i endast en procent av alla texter. Dessa har ökat år 2014 och det förekommer en kvinnlig partner i tre procent av alla texter detta år.

Av dessa resultat kan vi dra slutsatsen att heterosexuelliteten och heteronormativiteten är genomgående och tydlig i *Frida* under båda undersökningsåren. Även om tidningen skriver mer könsneutralt och inkluderande år 2014, är antalet texter som behandlar homosexualitet och bisexualitet fortfarande få i jämförelse. Texter som handlar om transsexualism är nästintill icke-existerande. Vi

kunde endast hitta en kort text om transsexualitet, då som ett av orden i en ordlista i en artikel som handlar om *Pride*-festivalen (*Frida*, nr 18/2004 s. 39).

5.1 Tema 1: När *Frida* skriver om icke-heterosexualitet och *Pride*

Det här temat fokuserar på när *Frida* skriver om icke-heterosexualitet. Först redovisar vi en djupare studie i två texter som handlar om *Pride*-festivalen. Sedan följer ett avsnitt om hur det ser ut när *Frida* skriver om bisexualitet.

5.1.1 *Pride* 2004

I båda åren finns ett stort uppslag som handlar om *Stockholm Pride*. Uppslaget som kommer från nummer 18/2004 har rubriken "Ung och homosexuell" och innehåller en intervju med två unga tjejer som identifierar sig själva som bisexuella. Det är lätt att få intrycket att dessa två tjejer har en kärleksrelation med varandra då de håller om varandra på dragarbilden. Tillsammans med rubriken blir det intrycket ännu starkare. De är dock inte ett kärlekspar, de har en vänskaplig relation. En av tjejerna har en relation med en kille, den andra tjejen dejtar någon, men det förekommer inte vilket kön den personen har. De får uttala sig om hur de kom ut, hur de gör för att hitta partners och om vilka förutfattade meningar som finns gällande icke-heterosexuella personer. Tjejerna måste därmed förklara sin sexualitet på ett sätt som heterosexuella personer inte behöver göra i samma utsträckning. Detta är på grund av heteronormativiteten, och antagandet att alla människor är heterosexuella (Rosenberg, 2002:100).

"- Om man är lesbisk tror en del att man raggas, tafsas och blir kåt på alla tjejer. Jag kan ibland bli ledsen och börja gråta när jag läser tidningar med typiska heteronormer, berättar Aino." (nr 18/2004 s. 38)

I början av texten har *Frida* tagit med ett stycke där Aino, som uttalade sig om att hon blir ledsen när hon läser tidningar som sprider heteronormer, berättar vad hon tycker om *Frida*.

"- Är du från Frida? Gud vad kul, jag läser alltid den. Jag tycker verkligen att tidningen är superbra, utbrister Aino med ett leende på läpparna." (s. 38)

Genom att *Frida* väljer att ta med båda citaten från Aino, vill de visa läsaren att icke-heteropersoner läser tidningen och att de tycker att den är bra.

De två tjejerna i artikeln beskrivs som experter "på området" och förväntas ge tips till andra ungdomar som bär på liknande känslor och upplevelser. De två tjejerna görs till representanter för

homosexuella ungdomar. De är dock tydliga med att de inte är homosexuella, därför är det intressant att *Frida* just väljer att intervjua två bisexuella tjejer. Representationen av homosexuella ungdomar i artikeln är bristfällig. *Frida* vill representera unga homosexuella tjejer, men tjejerna som intervjuas är inte homosexuella, de är bisexuella. Eftersom representation i media handlar om *hur* människor representeras, finns ingen representation av homosexuella tjejer. Istället är det bisexuella, heterosexuella och homosexuella män som får höras i artikeln. När icke-heterosexuella personer väl får komma till tals i media menar Bond (2014:115) att den sexuella läggningen ofta är central. Vår egen empiri visar, som också Bond menar, att icke-heterosexuella ofta får vara representanter för sin sexuella läggning och ofta även får förklara den. När *Frida* skriver om homosexualitet eller inkluderar icke-heterosexuella personer är det ofta tematiserat. Till exempel handlar texterna om just den sexuella läggningen och dess sociala eller kulturella aspekter, så som att till exempel komma ut eller olika problem med att ha en viss sexualitet. Det figurerar även när det handlar om olika evenemang eller *jippon*, till exempel Pride. Läsarfrågor är av en annan karaktär, och där blir den icke-heterosexuella en representant för sin läggning. En skillnad som vi kan se är att *Frida* inte skriver om icke-heterosexualitet på ett skämtsamt eller parodierande sätt, som Bond menade var ett vanligt förekommande sätt att skriva om icke-heterosexualitet. Detta kan dock bero på att Bond valt att också studera andra typer av medier, till exempel tv-serier (Bond, 2014:105).

I uppslaget finns även en ordlista som är tänkt att förklara ord och begrepp som man till exempel kan använda när man pratar om HBTQ-personer. Ord som *heterosexuell*, *homosexuell*, *queer* och *flata* finns i listan. Några ord står ut från mängden. *Frida* väljer att förklara *transsexualism* såhär:

“*Man eller kvinna som opererat sitt kön för att så långt som möjligt leva som det motsatta könet*” (s. 39)

Denna text är den enda texten, både från 2004 och 2014, som tar upp transsexualism. I Svenska Akademiens Ordlista från 1998 hittar vi en annan definition på transsexualism; “önskan att byta kön genom operation” (Svenska Akademien, 1998:941). Genom att se på dessa två definitioner av transsexualism förstår vi att det var en annan diskurs kring transsexualitet för tio år sedan. I SAOL:s 14:e upplaga har definitionen bytts ut mot: “permanent upplevelse av att tillhöra ett annat kön än det man biologiskt tillhör” (Svenska Akademien, 2015:1394). Definitionen som *Frida* väljer att göra visar på att en person aldrig kan göra en könskorrigering och vara den man vill vara fullt ut. De definierar även *homofobi* som en fobi för homosexuella. Genom att förklara *homofobi* på detta vis jämför man hat mot homosexuella med att känna irrelevant rädsla för till exempel spindlar.

Uppslaget innehåller även en enkät där *Frida* ställer HBTQ-relaterade frågor till personer som besöker *Pride*-festivalen. Bland annat frågar de en tjej om hur hon ser på homosexualitet och om hon skulle kunna bli tillsammans med en tjej. De frågar även Mona Sahlin och Lars-Åke Wilhelmsson (Babsan) vem deras *homo-ikon* är. Homosexualitet blir till *det andra* genom att *Frida* ställer dessa

frågor, det blir exotifierande. Det blir tydligt att det straffar sig att vara utanför normen när att de frågar om personers inställning till homosexualitet, då de svarande har möjligheten att svara negativt till det.

5.1.2 *Pride* 2014

Artikeln med rubriken “Ride with pride” finns i nummer 18/2014 och innehåller fler bilder än uppslaget från 2004. Uppslaget innehåller en kort text om *Pride*-festivalen, bilder från *Pride*-området och en enkät där Fridas reporter har frågat tjejer i åldrarna 18–20 år om vad som är det bästa med *Pride*-festivalen. Den största skillnaden från år 2004 är att ingen öppen icke-heteroperson får uttala sig, då sexuell läggning inte framkommer hos de som får höras i artikeln. Frida förlitar sig mer på bildmaterial och bildtexter i denna artikel än vad de gjorde i jämförelse med “Ung och homosexuell” från år 2004.

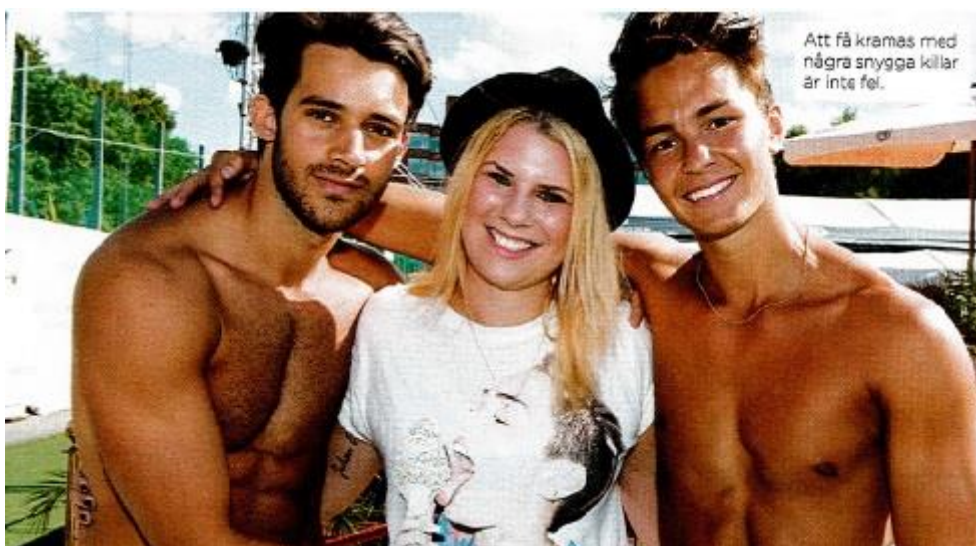

Bild 1. Hämtad ur *Frida* nr 18/2014 s. 52

Bild 1 är en av de mer centrala bilderna i “Ride with pride”. I bildtexten står det: “[a]tt få kramas med några snygga killar är inte fel”. Tjejen som är i mitten på bilden är reportern som skrivit artikeln. *Frida* osynliggör icke-heteropersoner genom att fokusera ett *Pride*-relaterat reportage på en heteronormativ bild. Det finns ingen liknande bild på icke-heteropersoner som kramas eller visar någon slags kärlek eller tillgivenhet till varandra. De andra bilderna kretsar kring olika evenemang och idrottsrelaterade aktiviteter.

De har även en enkät där de frågar fyra tjejer vad de tycker är bäst med *Pride*-festivalen. Där svarar de flesta att alla människor är välkomna och att det är öppet oberoende sexuell läggning. En tjej svarar såhär:

“Det är ganska fritt och att allt inte handlar om sex, som man lätt kan tro. Här kan du få hjälp med hudvård och allt möjligt [...]” (s. 53)

Det kan tänkas att *Frida* försöker neutralisera *Pride* här, genom att inkludera att *Pride*-festivalen inte bara handlar om sex och kärlek utan också om andra saker, som till exempel hudvård. Det är tydligt att *Frida* försöker locka heterosexuella läsare till *Pride*. Till exempel när man läser inledningen till artikeln. De beskriver *Stockholm Pride* och *Pride Ung* som en kärleksfest där “unga samlas för att träffa nya kompisar, pyssla inför paraden och känna av den härliga stämningen.” De skriver ingenting om att hitta en eventuell kärlekspartner eller sexpartner under *Pride*-festivalen. Inledningen tillsammans med bildsättningen indikerar att *Frida* skriver till en heterosexuell läsare, därmed osynliggörs också den icke-heterosexuella delen av *Pride* och även de icke-heterosexuella personerna som läser *Frida*. Det går inte heller att se någon form av representation av icke-heteropersoner i artikeln då ingen öppen HBTQ-person får höras i artikeln.

Detta hänger ihop med Bonds (2014) studie där han menar att det ofta är heterosexuella personer som får uttala sig om icke-heterosexualitet och sex och att det kan inverka på HBTQ-ungdomars möjlighet att finna förebilder i media. Intervjupersonerna som *Frida* pratar med här har som sagt ingen uttalad sexuell läggning. Men av den anledningen att *Frida* väljer Bild 1 och samtidigt väljer att skriva om *Pride* för en heterosexuell läsare, som vi har argumenterat för tidigare, menar vi att Bonds resonemang kan kopplas ihop med vår studie. När en artikel som handlar om *Pride* utesluter icke-heterosexuella personer, så påverkas de icke-heterosexuella läsarnas möjlighet att identifiera sig med och hitta förebilder i texten.

5.1.3 När *Frida* skriver om bisexualitet

Frida från åren 2004 och 2014 har alltid en vinjett (under relationsvinjetten) som kallas *Sexigt*, som innehåller kortare texter och citat, bilder och notiser. Detta material är intressant att analysera eftersom det lilla materialet är menat att vara roligt, spännande, underhållande och på ett eller annat sätt ska det handla om sex. Dessutom kan *Frida* experimentera med innehåll och form på ett annat vis än vad de kan göra i de längre texterna. Vi har valt att fokusera lite extra på hur *Frida* skriver när de skriver om bisexualitet under vinjetten *Sexigt*.

I nummer tre från år 2004 hittade vi två korta texter varav den ena handlar om ett heterosexuellt bröllop och den andra är ett citat från en kvinnlig strippa som säger att det bästa sexet hon någonsin haft var med artisten Mel B. Dessa två texter kontrasterar mot varandra på det sätt att det heterosexuella bröllopet skildras som något skimrande och kärleksfullt.

“Ett rosa skimmer ligger fortfarande över FRIDA-redaktionen efter deras vigsel på TV.”
(s. 51)

Citatet från Dawn Macintosh å andra sidan är av annan karaktär.

“Det bästa sexet jag någonsin har haft är med Mel B’. Den engelska strippan Dawn Macintosh hyllar Mel B:s färdigheter.” (s. 51)

I nummer fyra från 2004 finns också ett citat från artisten Christina Aguilera där hon säger:

“Jag blir mer upphetsad av kvinnor än av män, jag älskar att experimentera med min sexualitet. Jag gillar att titta på en snygg kropp” (s. 50)

Under citatet förtydligar redaktionen Aguileras läggning såhär:

“Christina Aguilera erkänner att hon tänder på tjejer. När det kommer till att ha ett förhållande föredrar hon ändå killar.”

Christina Aguilera säger uttryckligen i citatet att hon älskar att experimentera med sin sexualitet. Vi har ingen förståelse om vilken sexualitet hon har, och det kan tänkas att läsaren inte heller har det. Utifrån det som hon sagt om sin sexualitet kan man tolka henne som bisexuell, vilket vi gjorde vid vår kvantitativa undersökning. När vi gjorde vår kvalitativa undersökning upptäckte vi att hennes sexuella läggning inte alls behöver vara bisexuell, hon kan lika väl vara heterosexuell. Det är tydligt att hon attraheras av tjejer men när *Frida*-redaktionen förtydligar att det enbart rör sig om ett sexuellt experiment, framträder en bild av att artisten är heterosexuell, men leker med sin sexualitet för att det är spännande. *Frida* ger en bild av att heterosexualitet innebär att man har större frihet att leka med sin sexualitet på detta vis. När man tillhör en norm har man större spelrum för att gå utanför den normen. När man tillhör en marginaliserad grupp, när det gäller etnicitet, klass och sexualitet, blir detta en större del av ens personlighet och någonting som hamnar i fokus. När man är icke-heterosexuell är det svårare att experimentera, sexualiteten är en fast del av ens identitet.

Genom att läsa *Frida* får man veta att attraktion till tjejer är ett experiment. Sex med tjejer är spännande och lustfyllt. *Frida* signalerar att läsarens sexfantasier om andra tjejer är naturliga och normala genom att bekräfta att våra kändisstjärnor också fantiserar och attraheras av personer av samma kön. De skriver inte uttryckligen om bisexualitet eller kärlek mellan tjejer. Det handlar som sagt oftast om fantasier och sex. Den kärlek som hålls fram som beundransvärd är fortfarande den välklädda heterosexuella vigseln.

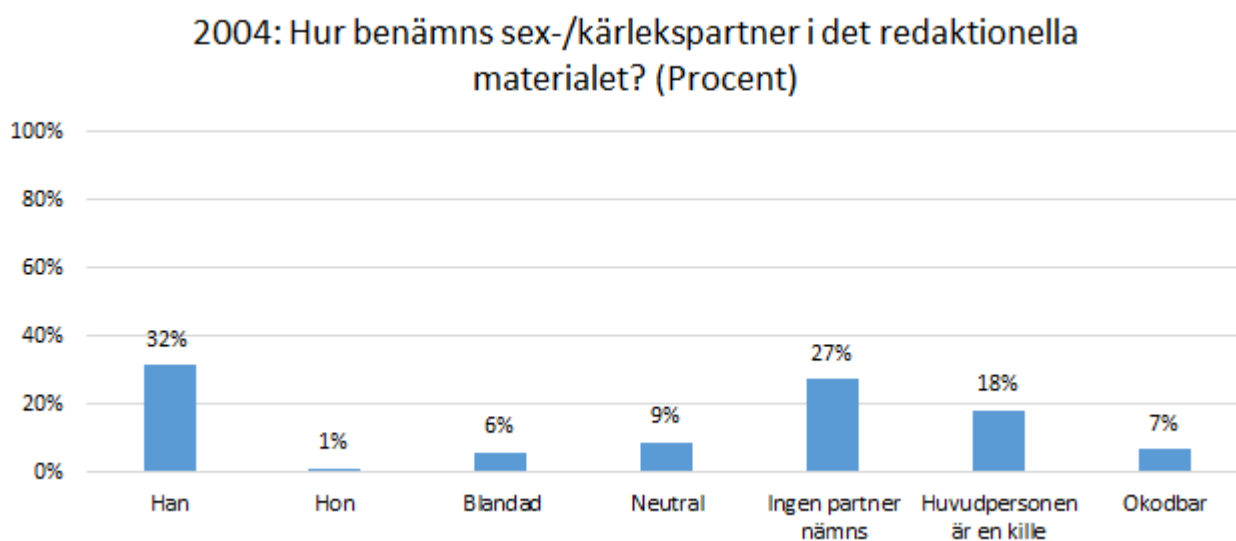
Som vi tog upp i teorikapitlet, så är kvinnan i den västerländska judisk-kristna traditionen ett objekt utan egen sexualitet. Kvinnans sexualitet aktiveras när en man har ett begär efter henne

(Ambjörnsson, 2005:200). I *Fridas* värld kan två tjejer absolut ha sex, både år 2004 och år 2014. Detta kommer vi ta upp närmare i ett senare avsnitt. Däremot är en kvinnlig sexpartner inte lika vanligt förekommande som en manlig. När sexpartnern är en kvinna beskrivs dem inte på samma sätt som om sexpartnern vore en kille, en kvinnlig sexpartner är ett undantag och beskrivs på ett mer spännande och exotifierande vis.

5.2 Tema 2: När *Frida* skriver om honom – vad betyder det för henne?

I detta avsnitt tar vi oss en närmare titt på könsrollerna i *Frida* och hur de hänger ihop med heteronormativitet. Detta är ett område som tidigare forskning lagt vikt vid (se kapitel 3), och som har visat att *Frida* är en heteronormativ tidning med traditionella könsroller. Eftersom genus, könsroller och heteronormativitet går in i varandra, gör vi ett par nedslag i vårt material för att se om det forskningen tidigare har visat även gäller de två år som vi tittar på. Det kan vara extra intressant att se hur *Frida* använder sig av könsroller år 2014, då så pass mycket material är skrivet neutralt.

Vi börjar med år 2004 och hur *Frida*-redaktionen beskriver partnern i relationstexter.

Figur 3: 2004: Hur benämns sex-/kärlekspartner i det redaktionella materialet? n=190 (2004)

Figur 3 ovan visar att den möjliga kärlekspartnern i majoriteten av texterna är en kille år 2004. I de fall en partner nämns över huvud taget framkommer tendensen att köna partnern manligt tydligt. I 32 procent av texterna benämns partnern som en kille, jämfört med drygt en procent av artiklarna där partnern är en tjej. De artiklar där *Frida* blandar kille/tjej utgör sex procent medan de neutrala artiklarna utgör nio procent. Nedan följer några exempel på hur relationstexter typiska för år 2004 inleds:

“12 sätt att få honom tillbaka” (nr 3/2004 s. 42)

“Ta tempen på er relation! Är han ett isberg [...]?” (nr 3/2004 s. 51)

“7 kärleksknep som får killen på fall” (nr 6/2004 s. 44–45)

Gång på gång uppmanas läsaren att rikta sin kärlek/åtrå till en kille. I detta avsnitt tar vi oss en närmare titt på honom. Hur framställer *Frida* killar, och än viktigare, hur menar de att läsaren ska förhålla sig till dem?

Under rubriken “Så matchar ni era intressen” (nr 5/2004) får läsaren ett uppslag med tips på hur hon kan lösa problemet att hon och hennes kille har “så totalt skilda intressen”. Artikeln lovar att lära dig “hur du trixar och kompromissar er fram till att dela era intressen.” Läsaren uppmanas att besöka sin pojkväns sportträning och “titta upp [...] från läktaren för en uppmuntrande vinkning.” Efter detta menar *Frida* att killen med säkerhet kommer att vilja gå med på att fika med läsaren – vilket var hennes intresse. För att få killen att stå ut med en shoppingrunda menar *Frida* att läsaren kan:

“[g]e honom lite uppmuntran emellanåt genom att dra på dig en minikjol och fråga ‘älskling, är den här kjolen för kort?’[...] Kanske blir det lite provhytts-hängel som bonus!” (s. 46)

Artikeln förklarar tydligt den unga läsarens roll i den heterosexuella kärleksrelationen. Hon ansvarar för att relationen fungerar på ett tillfredsställande vis och uppmanas att anspela på sig själv som en sexuell varelse för att “uppmuntra” killen om hans tålmod med hennes intressen tryter. Lösningen på de relationsproblem som kan uppstå ligger inte i att ställa krav på partnern att också intressera sig för läsarens intresse, utan att “trixa” sig till hans uppmärksamhet genom att byteshandla med sin tid, samt bekräfta sig som objekt för hans sexuella begär. Denna text bekräftar de könsroller vi tidigare tagit upp i teorikapitlet där kvinnan ses som sexuellt objekt och mannen som sexuellt subjekt. Texten uppmanar tjejen att presentera sig som objekt, inte för att hon blir kåt i provrummet, utan i första hand för att tillfredsställa sin uttråkade kille. Vi kan även förstå denna text med hjälp av Yvonne Hirdmans teori om *isärhållandets tabu*, där det ojämlika genussystemet upprätthålls genom att åtskilja manligt och kvinnligt, samt ordna dessa hierarkiskt med det manliga som norm. Det ger mannen makt över kvinnan. Texten är ett tydligt bevis på denna patriarkala struktur och beskriver den ingående. *Frida* har inte skapat denna ordning, men texten reproducerar ojämlikheten genom att fixera den kvinnliga och den manliga identiteterna genom att tydligt förklara vilka intressen killar respektive tjejer har. På det vis den bekräftar dessa skillnader mellan könen fixerar den också tjejens underordning genom att få henne att inte ifrågasätta ojämlikheten. Snarare uppmuntrar den henne att finna sig till rätta i den.

Då och då förekommer kompisrelationen som ett alternativ till relationen med en kille. Ett test med rubriken “Dags att göra slut med din kille eller din kompis?” från nummer tre från år 2004 är ett typiskt exempel på hur *Frida* förutsätter att läsarna är heterosexuella tjejer, men samtidigt inte vill exkludera den läsare som inte har en kärleksrelation med det motsatta könet. Här representeras den pojkvänslösa läsaren genom sin vänskapsrelation.

Vi menar att *Fridas* heteronormativa syn på sexualitet framkommer tydligt i detta test. De vill öppna upp testet för fler läsare än dem med pojkvän, men de stannar vid vänskapsrelationen. Den lesbiska kärleksrelationen existerar inte.

5.2.1 Frida tar tempen – då och nu

I nummer tre från år 2004 uppmanar *Frida*-tidningen läsaren att “ta tempen på er relation!” De frågar: “Är han ett isberg mot dig eller betar han sig som att ni varit ett par i hundra år?”. Syftet med testet är att ta reda på vad den kille som läsaren hyser känslor för anser om relationen. Relationen till killen beskrivs i temperaturmetaforen: från “ISKALLT” (då han bara vill vara vän) till mellanläget “DET HETTAR TILL”, då “ni kramas och håller varandra i handen.” Längst upp på termometern finns “DET KOKAR ÖVER” – i detta läge klagar han över matlagning och anmärker på städning (s. 51).

Vilka idéer om könsroller kan vi tolka in i användandet av temperatur som metafor för läsarens relation med en kille? Killens beteende är något som tjejen måste tolka, likt temperaturen på en termometer. Temperatur är ingenting vi kan påverka, bara förhålla oss till. Killens beteende är något som drabbar henne, likt kyla eller hetta. Han *gör* och hon *tolkar* och *funderar* på vad han gör. Killen agerar och tjejen reagerar.

Termometermetaforen återkommer år 2014 i nummer sex, då i ett test som löper över ett helt uppslag. Under rubriken “Spring för livet Hen är en player!” (s. 56) kan läsaren analysera en persons beteende och olika beteenden slår olika högt på *player-metern*. Såsom i förra exemplet bär bruket av temperatur som metafor med sig en bild av den kvinnliga läsaren som passiv avläsare av en annan persons beteende. Men till skillnad från år 2004 könas inte sex-/kärlekspartnern i artikeln (något vi fördjupar i kommande avsnitt). *Player-varningen* gäller en neutral *hen* och *player-metern* mäter inte enbart killars beteende. Men om vi lämnar metaforanalysen och istället tar ett semiotiskt grepp om bilden som hör till artikeln, framkommer något annat.

På en deskriptiv nivå ser vi en man som håller om en kvinna och tittar på sin mobiltelefon. Kvinnan ser vi bakifrån och hennes ansikte är dolt. Hon håller om mannens hals med sina båda armar. På en konnotativ nivå ser vi en kvinna som är hängiven en man. Hon är ovetandes om att han under tiden hon visar sin hängivenhet, har sin uppmärksamhet riktad åt annat håll. På en konnotativ nivå förstår vi att *han* tar *hennes* för givet. Bilden innehåller myten om den känslomässigt frånvarande mannen och den

Bild 2. Hämtad ur *Frida* nr 6/2014 s. 56

ständigt hängivna kvinnan. Denna myt bygger i grund på den patriarkala könsmaktsordningen där kvinnligt och manligt är väsensskilda och mannen har övertaget, som aktivt subjekt (Ambjörnsson, 2005:200). När rubriken placeras bredvid denna bild läser vi inte *hen* som ett pronomen helt i avsaknad av genus. Vi läser in ett manligt beteende i att vara en *player*, oavsett om den *player* vi refererar till när vi läser texten är kvinna eller man. Känslokallt beteende kodas helt enkelt manligt och *Frida* tydliggör detta genom den heteronormativa bilden.

5.2.2 Ibland öppnar *Frida* upp för den lesbiska läsaren

I de nästan sex procent av artiklarna där partnern könas blandat som han/hon år 2004, öppnar texten upp för igenkänning för både den heterosexuella och den homo-/bisexuella läsaren. Ett uppslag som står ut har rubriken “7 kärleksknep som får killen på fall.” (nr 6/2004). I samtliga sju kärleksknep benämns partnern som en *han*. Längst ned på sidan finns en liten ruta med uppmaningen:

“Ifall du gillar tjejer framför killar så kan du självklart ta del av tipsen men byta ut ‘han’ mot ‘hon’ i texten och ‘honom’ mot ‘henne’”. (s. 44–45)

Frida överlåter på den icke-heterosexuella läsaren att själv anpassa texten så att den passar henne. Detta visar tydligt hur stark heteronormen är i *Frida*-tidningen – den icke-heterosexuella läsaren är så pass oviktig att hennes läggning ryms i en fotnot. Rosenberg menar att heteronormativiteten aktivt stämplar allt det som faller utanför heteronormen som avvikande, och detta stämplande gör att det uppfattas som fel. Normativitet blir på detta vis ett maktsystem som backar upp normer. (2002:101) Det blir som en markering från *Frida* till sina läsare att tidningen i huvudsak riktar sig till heterosexuella. När de synliggör andra läggningar än heterosexualitet, vilket är de sällan gör, görs det på ett sätt som förtydligar uppfattningen av icke-heterosexuella som några som avviker från normen. Under rubriken “Är du verkligen över ditt ex?” från nummer sex år 2004 kan både den heterosexuella och homosexuella läsaren testa om den har gått vidare från en tidigare relation:

“Så det har gått ett tag sedan du och han/hon som verkade vara perfekt men inte var det gjorde slut. [...] Testa dig själv och se om dina känslor för exet verkligen är kallare än en picknick på Nordpolen!” (s. 46)

Ur ett queerteoretiskt perspektiv är detta ett bättre sätt att tala om homosexualitet än det förra. Genom att anpassa texten efter både den läsare som dras till killar och den som dras till tjejer likställer *Frida* läggningarna. Homosexualiteten, eller bisexualiteten, synliggörs redan i ingressen. Genom att sätta det kvinnliga kärlekspartnern bredvid den manliga tvingas heteronormativiteten att ge vika. Till skillnad

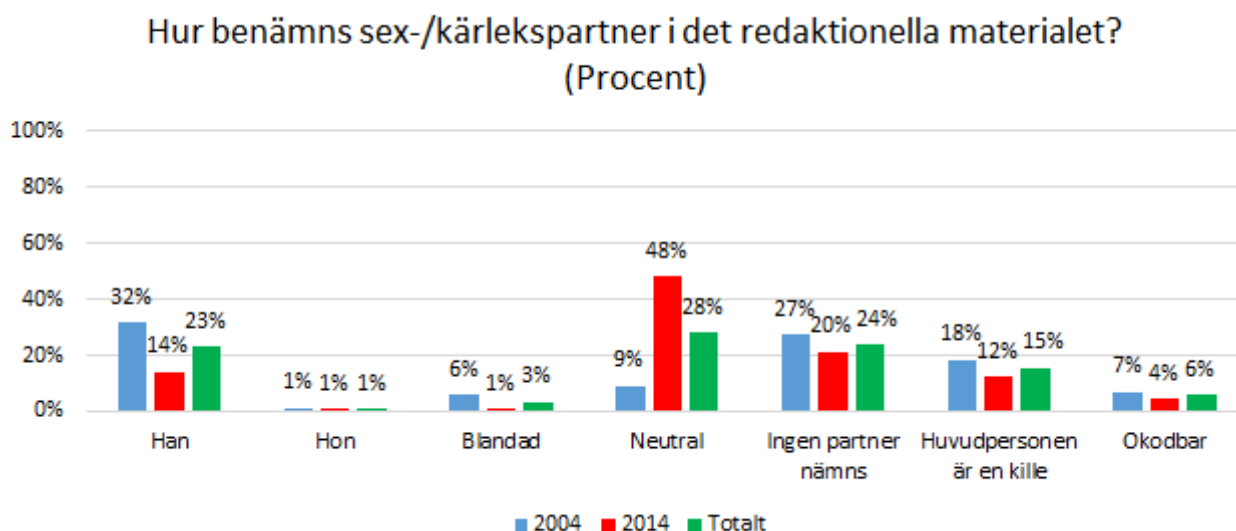
från det förra exemplet stämplas inte homosexualitet lika tydligt som avvikande när språkbruket är blandat på detta vis.

Dock misslyckas *Frida* flera gånger med sin blandade könsbenämning. Ett exempel är ett test som heter "Så blir din sommarflirt" i nummer nio från år 2004. Där använder *Frida* sig av både en han och hon som (eventuell) partner. Till exempel frågar de "Hur ser din kill-/tjejt看 ut?" och på alla ställen ett kön nämns skriver de på det här sättet. Fram till den allra sista meningen, där det står:

"Den kille som du träffar i sommar har du nämligen en chans på att utveckla något riktigt bra med!" (s. 48)

5.3 Tema 3: När *Frida* skriver neutralt

Tidigare forskning (Ahle, Andersson, Öfverman, 2013:46) har visat att *Frida* bara två år tidigare hade ett språkbruk som var neutralt ibland, men oftast inte. Det betyder att det näst intill genomgående neutrala språkbruket är relativt nytt år 2014. Vändningen till det neutrala språkbruket är inte helt okomplicerad i ett queerteoretiskt perspektiv, vilket vi redogör för i detta avsnitt. Ahle, Andersson och Öfverman (2013) konstaterade mer denna förändring som de såg komma smått, men vi kommer nu att göra en fördjupad analys av hur heteronormativiteten ter sig i det nya språkbruket.

Figur 4: Hur benämns sex-/kärlekspartner i det redaktionella materialet? n=190 (2004), n=179 (2014), n=369 (Totalt)

Förändringen illustreras tydligt i figur 4 ovan. Här ser vi hur tidningens medarbetare har förändrat sitt sätt att tala om kön år 2014 jämfört med tio år tidigare. År 2014 är partnern sällan en *han*, men inte heller en *hon*. I dagens *Frida*-tidning pratar man om *din partner*, *hen* eller *din älskling*, alltså

könsneutrala uttryck för sex-/kärlekspartner. Språket förutsätter inte att samtliga läsare känner dragning till killar. Nedan några exempel på rubriker och ingresser som vi valt ut som typiska för innehållet år 2014:

“Blir du också tokig av att försöka förstå vad din crush egentligen vill? Är hen intresserad eller inte?” (nr 14/2014 s. 55)

“Så haffar du snyggingen” (nr 17/2014 s. 55)

“Var kommer du hitta kärleken? [...] Gör FRIDAs test och få reda på var du kommer träffa den personen.” (nr 2/2014 s. 53)

Frida är en bildrik tidning. Bilder och text utgör en enhet för läsaren. Så, märks denna nya språkliga neutralitet också i bildsättningen? Nej, faktiskt inte. De könsneutrala texterna ackompanjeras nästan uteslutande av bilder på heterosexuella par.

Vilken sexuell norm tar egentligen plats i *Frida* år 2014, när språkbruket i huvudsak är neutralt men bilderna till största del visar heterosexuella par? För att svara på detta jämför vi två artiklar från samma år, en där språkbruket är blandat (båda könen nämns uttryckligen som möjlig partner) och en där språkbruket är neutralt. Båda texter är bildsatta med heterosexuella par. Ingressen till den blandade artikeln ”Förbjuden kärlek?”:

“Har du fallit för någon som kanske inte utgör den ultimata pojk- eller flickvännen? Ta reda på om det går att fixa eller om du ska glömma direkt.” (nr 20/2014 s. 55)

Sex-/kärlekspartnern benämns som pojk- eller flickvän. Genom att köna läsarens partner som antingen kille eller tjej, synliggörs den homosexuella läggningen. Även om bildmaterialet inte ger den lesbiska läsaren chans till igenkänning, representeras hon aktivt i språkbruket.

Men i *Frida* år 2014 ser det oftast inte ut såhär. Som vi tidigare nämnt benämns sexpartnern i huvudsak som en neutral *person* eller *hen*. Vi tar en närmare titt på en sådan artikel.

“Blir du också tokig av att försöka förstå vad din crush egentligen vill? Är hen intresserad eller inte? FRIDA hjälper dig att reda ut de olika signalerna.” (nr 14/2014 s. 55)

Detta är ingressen till artikeln “Tolka signalerna”. Här benämns sex-/kärlekspartnern genomgående som en *hen*. *Frida* listar fem olika beteenden som *hen* gör och hur dessa ska tolkas. Samtliga fem beteenden illustreras med bilder på heterosexuella par från filmer och TV-serier.

I föregående tema skrev vi om hur de icke-heterosexuella läggningarna ständigt osynliggjordes år 2004, då sex-/kärlekspartnern i majoriteten av fallen benämndes som en *han*. År

2014 har *Frida*-redaktionen alltså slutat köna det tänkta sex-/kärleksobjektet i de flesta texter som handlar om relationer. Införandet av ett tredje och könsneutralt pronomen gör att *Frida* slipper föra in brasklappar i fotnoterna, där den icke-heterosexuella läsaren uppmanas byta ut pronomenet själv (som i nr 6/2004 s. 44–45). Artiklarna där partnern benämns som en tjej är emellertid inte fler, snarare färre än år 2004. Också de blandade artiklarna är färre jämfört med år 2004.

Får den könsneutrala benämningen av sexpartner som resultat att heteronormen utmanas eller försvagas i *Frida* år 2014? Vi menar att det könsneutrala språkbruket i förening med det heteronormativa bildmaterialet snarare förstärker heteronormen. Eftersom bild och text inte går att särskilja blir *hen* till en *han*, då *hen* nästan uteslutande placeras bredvid ett heterosexuellt par. Vi menar att det neutrala språkbruket tillsammans med den heterosexuella bildsättningen på detta vis osynliggör icke-heterosexuella läggningar. Detta på ett mycket mer påtagligt vis än när ett blandat språkbruk används, eftersom den kvinnliga partnern faktiskt nämns i text som *tjej* eller *flickvän*.

Bild 3. Hämtad ur *Frida* nr 4/2014 s.63

Ett exempel som illustrerar skillnaden finner vi om vi jämför ett neutralt skrivet test från år 2014 med ett blandat skrivet från år 2004. Till vänster en artikel från år 2014. Här nämner inte *Frida* något pronomen alls, varken *han*, *hon* eller *hen*.

De skriver inte heller om personer som *kille* eller *tjej*. Sex-/kärlekspartnern benämns istället som just *partner*, *personen*, eller *den*. Språket i texten öppnar således för att även den icke-heterosexuella läsaren ska känna igen sig.

Men vilket intryck ger helheten? Bilden på det heterosexuella paret som håller hand osynliggör de övriga läggningar som det könsneutrala

språket försöker representera och överskuggar därmed den neutrala betydelsen av *personen*.

Jämför med bilden här till höger. Detta är ett test från år 2004 skrivet med blandat språkbruk. *Frida* skriver: "Så det har gått ett tag sedan du och han/hon som verkade vara perfekt men inte var det gjorde slut." Det blandade språkbruket uppmärksammar aktivt även den icke-heterosexuella läggningen. Bilden är neutral i den bemärkelsen att det är illustrationer av feminint kodade personer som uttrycker olika känslor – känslor som *både* den heterosexuella och den icke-heterosexuella läsaren kan känna igen sig i. Om vi jämför artiklarna utifrån ett queerteoretiskt perspektiv reproducerar den förra artikeln en heteronormativitet som osynliggör icke-heterosexuella, medan artikeln från år 2004 i sitt val av ord synliggör icke-heterosexuella läggningar. Samtidigt låter den inte någon läggning ta över i valet av bilder. På sätt och vis är det neutrala sättet att skriva att föredra ur ett queerteoretiskt perspektiv, eftersom texten då inte utgår från en binär syn på kön. Men detta projekt faller platt om man som *Frida* väljer att inte ifrågasätta heteronormen i ett bredare perspektiv och också låta bilderna utstråla en tydligare neutralitet.

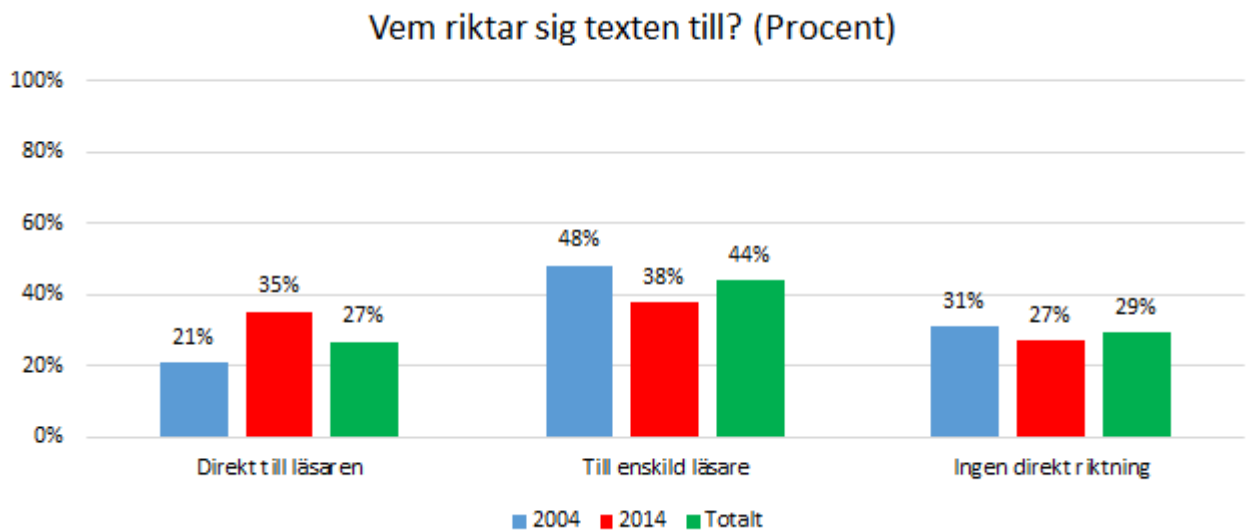
Bild 4 Hämtad ur *Frida* nr 6/2004

Vad kan denna aggressiva heteronormativa bildsättning år 2014 bero på? Anja Hirdman använder sig av begreppet homosocialitet för att analysera det intima band som veckopressen bygger upp mellan läsaren och tidningen. (Hirdman, 2006:19) Detta begrepp kan hjälpa också oss att förstå varför den heterosexuella bilden är så viktig för *Frida* år 2014. Ponera att bildmaterialet liksom språket antog samma neutrala ton. Då skulle det homosociala bandet försvagas eftersom heterosexualiteten, som i detta fall ska förstås som tjejens begär efter den manliga uppmärksamheten, skulle försvinna helt från tidningen. Homosocialitet handlar om att dela samma erfarenheter och det heterosexuella förhållandet har stor betydelse för den homosociala gemenskapen (Hirdman, 2006:19f). *Frida* tvingas därför *välja sida* och de väljer att fortsätta vara en tidning som riktar sig främst till heterosexuella tjejer eftersom deras intima ton bygger på det.

5.4 Tema 4: När *Frida* skriver direkt till läsaren/en enskild läsare

5.4.1 Vem riktar sig texten till?

Som vi skrivit tidigare är *Frida* en tidning som använder sig av ett *human touch*-perspektiv och därför är du-tilltalet ett naturligt och vanligt inslag i texterna. I detta avsnitt koncentrerar vi oss på du-tilltalet och analyserar hur *Frida* skriver om icke-heterosexualitet direkt till läsaren via du-tilltal eller till enskild läsare via läsarfråga.

Figur 5: Vem riktar sig texten till? n=416 (2004), n=304 (2014), n=720 (Totalt)

Eftersom läsarfrågor upptar nästan 45 procent av materialet skriver de ofta direkt till en enskild läsare när de besvarar frågorna. Figur 5 här ovan visar vem texterna riktar sig till, och visar även skillnaderna mellan åren 2004 och 2014.

År 2014 har *Frida* flyttat frågespalten “Killar” till en vinjett utanför relationssidorna, därför är det naturligt att färre texter riktar sig till en enskild läsare det året. De har dock ökat andelen texter som med ett du-tilltal riktar sig direkt till läsaren. I de allra flesta texter där en sex-/kärlekspartner nämns som riktar sig till en enskild läsare, handlar det om en *han/kille*. Det gäller både år 2004 och år 2014. Eftersom läsarna som nämner en partner ofta nämner en *han/kille*, är det naturligt att *Frida* också svarar med en *han/kille*. Vid ett par tillfällen kan vi dock se att *Frida* antar att den frågande skriver om en *han/kille*, trots att den inte gör det i sin fråga. Ett exempel på det här är när “Anonym” i nummer 11 från år 2014 frågar:

“Tjena Jenny! Vad finns det för olika sexställningar? Kan du berätta om hur några går till?”

(s. 56)

Jenny, som svarar på läsarnas frågor om sex och kärlek i tidningarna från år 2014, presenteras av *Frida* med meningen “Jenny har läst sexologi och älskar att diskutera kärlek och känslor”. Hon svarar “Anonym”:

“Det finns många sexställningar! Det enda som stoppar er är hur smidiga och samspelade ni är. De flesta ställningar bygger mer eller mindre på tre grundställningar. Missionären: killen/givaren överst, tjejen/mottagaren på rygg. Ridande: killen på rygg, tjejen sittandes över honom. Doggystyle/bakifrån: båda står på alla fyra, killen bakom tjejen. [...] Missionären kan varieras bland annat genom att du lägger dig på sidan med ett ben om hans midja istället, då får han också möjlighet att stimulera din klitoris samtidigt.”

Svaret fortsätter med fler tips där Jenny tilltalar den frågande som du och personen hon har sex med som han. När hon beskriver den första ställningen, missionären, använder hon neutrala begrepp som *givaren* och *mottagaren*, sedan går hon över till *killen* och *tjejen* i resten av svaret. Jenny antar helt enkelt att läsaren är heterosexuell. Detta år 2014, när så mycket av det redaktionella materialet skrivs på ett neutralt sätt. Sex är lika med sex mellan en kvinna och en man, inte två kvinnor. Det här påminner om det Medley-Rath (2007) skriver om oskulden i *Am I still a virgin?* där hon tittar på just läsarfrågor i den amerikanska ungdomstidningen *Seventeen*. I *Seventeen* framstår sex bara som något möjligt om det finns både en man och en kvinna närvarande.

Vem riktas texten till och vilken sex-/kärlekspartner nämns? (Procent)

	År	Han	Hon	Blandad	Neutral	Ingen partner nämns	Huvudpersonen är en man	Okodbar	Totalt
Direkt till läsaren	2004	53%	0%	9%	9%	25%	2%	2%	100%
	2014	12%	1%	1%	66%	13%	1%	6%	100%
Till enskild via läsarfråga	2004	57%	0%	1%	1%	38%	2%	1%	100%
	2014	60%	6%	1%	3%	30%	0%	0%	100%
Ingen direkt riktning	2004	27%	2%	3%	7%	25%	27%	9%	100%
	2014	24%	0%	0%	18%	28%	26%	4%	100%

Tabell 1. Vem riktas texten till och vilken sex-/kärlekspartner nämns? $n=86$ (direkt till läsaren 2004), $n=201$ (till enskild via läsarfråga 2004), $n=129$ (ingen direkt riktning 2004), $n=416$ (totalt 2004), $n=107$ (direkt till läsaren 2014), $n=115$ (till enskild via läsarfråga 2014), $n=82$ (ingen direkt riktning 2014), $n=304$ (totalt 2014).

När *Frida* vänder sig direkt till läsaren kan man däremot se en skillnad på 2004 och 2014, liknande den man kan se över hur sex-/kärlekspartnern benämns i hela det redaktionella materialet, se under kapitel 5.1. Tabell 1 visar vilken partner som nämns när texten riktar sig direkt till läsaren, till en enskild läsare eller ingen speciell, åren 2004 och 2014 var för sig. 2004 är *han*/killen den

överrepresenterade partnern när det kommer till texter som vänder sig direkt till läsaren. 2014 är det istället en neutral partner som nämns i flest texter. Cirka tio procent av texterna benämner partnern som en *han*, medan över 60 procent benämner partnern neutralt.

5.4.2 När läsarens partner är en tjej

Av alla de 720 artiklar som finns med i vår studie är det en som vänder sig direkt till läsaren (alla läsare) där sexpartnern/kärlekspartnern benämns som *hon/en* tjej. Det är en text i nummer fem från 2014 med tips på hur läsaren ska göra för att tillfredsställa en tjej. Den heter "Sex med en tjej" och i ingressen står det:

"Har du funderingar kring hur sex mellan två tjejer går till? Funderar du på att prova? Här är små knep på hur du bäst tillfredsställer en tjej." (s. 57)

Frida har skrivit den här texten, som alla andra, eftersom de tror att den tilltalar och är intressant för sina läsare. I vår kvantitativa studie har vi kunnat visa att *Fridas* läsarfrågor och läsarbidrag ofta innehåller en *han* som sex-/kärlekspartner och/eller en heterosexuell relation. Vi vet inte hur många läsarfrågor från homosexuella och frågor som handlar om homosexualitet som *Frida* har valt bort, men om bilden av det som *Frida* publicerar stämmer med det de får in, är bilden att deras läsare i de allra flesta fall är heterosexuella. Det är inte därför inte förvånande att det inte finns mängder av texter i *Frida* där de skriver om hur en tjej bäst tillfredsställer en annan tjej, när *Fridas* läsare till synes är heterosexuella.

Den andra frågan i ingressen, "funderar du på att prova?", är en fråga som sticker ut. Trots att texten handlar om en homosexuell relation, står det ingenting om homosexualitet i texten. Det här blir ett tydligt exempel på att *Frida* skriver för en heterosexuell läsare och inte en homosexuell läsare.

Bilden till denna artikel är också intressant att fördjupa sig i. Bilder på heterosexuella par är ofta intima. Killen och tjejen håller om varandra i sängen eller ser romantiska ut på annat vis. På den här bilden finns dock ingen intimitet porträtterad, utan bilden visar två tjejer som ligger i en säng utan att röra vid varandra. Istället tittar de på varandra med varsitt blygt leende.

Detta resultat korrelerar med det Saraceno och Tambling skriver i artikeln *The Sexy Issue* om hur lesbisk romantik porträtteras i *Cosmopolitan*. I likhet med vår studie hittar de få bilder som porträtterar två kvinnor i en intim romantisk aktivitet. När denna aktivitet väl porträtteras i bild, sker detta utan sexuell laddning. (2013: 14)

Hur *Frida* talar om olika sexualiteter skiljer sig också. Tidningen ger en bild av att heterosexualiteten är en sexualitet där man kan gå lite över gränser och "prova på" vad man känner för, utan att man på något sätt blir mindre heterosexuell. Homosexuell däremot är någonting som man inte kan vara säker på att man är förrän man verkligen har haft sex med en tjej. Det skriver *Frida* i sitt

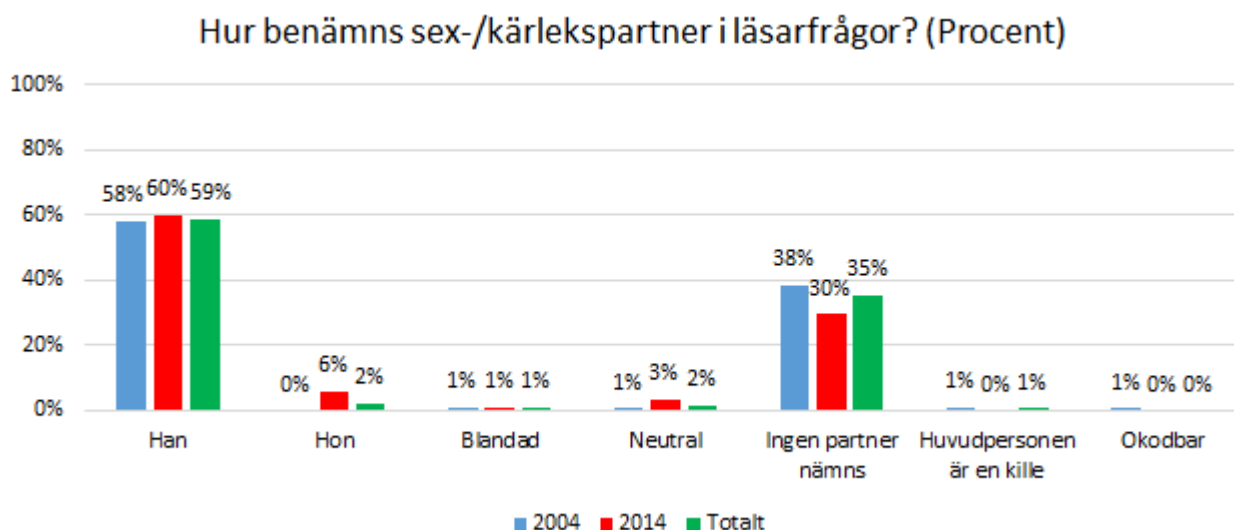
svar till en tjej som i nummer fyra från 2004 undrar om hon är lesbisk. I den inskickade frågan till frågespalten “Sex & Kärlek” skriver “Sara”:

“Jag har ett problem [...] det är verkligen jobbigt för mig eftersom jag hela tiden går och tänker på det. Det handlar om min sexuella läggning. Jag har alltid trott att jag är bisexuell och har aldrig tyckt att det är så konstigt. Men nu på sista tiden har jag funderat väldigt mycket, jag tror jag är homosexuell. [...] När jag har sex med killar så äcklas jag av mig själv på något sätt. Jag har aldrig haft sex med en tjej, men ändå känns det så rätt och jag har en ständig dragning till det egna könet. Är jag lesbisk?” (s. 50)

I *Fridas* svar skriver barnmorskan Ewa:

“Alla har någon gång haft funderingar över det. För dig är det en stark känsla och du har en dragning till det egna könet, men aldrig testat detta sexuellt. Man kan inte säga att du är lesbisk innan du verkligen har haft sex med en tjej och vet vad du tyckte om det. Det är först efter att du vet hur du upplever detta, du kan vara helt säker på dina funderingar.”

När läsare skriver in till *Frida* att de funderar på att ha sex med en kille svarar *Frida* aldrig att de inte säkert kan veta att de är heterosexuella innan de har testat. Homosexualiteten blir som en stämpel svår att tvätta bort. När du har satt den där så sitter den kvar. Därför ska du vara försiktig med att kalla dig homosexuell innan du har haft bra sex med en person med samma kön.

Figur 7: Hur benämns sex-/kärlekspartner i läsarförfrågor? n=199 (2004), n=115 (2014), n=314 (Totalt)

År 2014 har *Frida* 115 publicerade läsarförfrågor, varav sex stycken har en partner som benämns som *hon/tjej*. Det är vanliga sexförfrågor om hur de ska få sin partner att få orgasm eller andra förfrågor om deras homosexuella relation. *Frida* har i samtliga fall svarat på samma sätt som de gör när partnern är en *han/kille*, de svarar på det den förfrågande vill, utan att ifrågasätta eller nämna den sexuella läggningen. Här visar *Frida* att två tjejer kan ha sex med varandra, och då skiljer det sig istället från Medley-Raths (2007) studie av läsarförfrågor i tidningen *Seventeen*. Medley-Raths studie är gjord sju år innan de här läsarförfrågorna trycks i *Frida*, så *Seventeen* kan absolut ha förändrats i förfrågan. Dock var *Frida* tidigare, då de redan 2004 besvarar en läsarförfråga där de skriver tydligt att två tjejer kan ha sex.

Skillnaden vi kan se från år 2004 är att det bara finns en förfråga: "Är jag lesbisk?". Tabellen ovan visar att det inte finns några texter från år 2004 där partnern benämns som *hon* när texten riktar sig till en enskild läsare. "Är jag lesbisk?" finns under *blandad* då både killar och tjejer nämns som (eventuell) partner. Det är en av två texter som gör det från år 2004. Den andra texten är en samling av sex stycken läsarbidrags som handlar om hur läsarna som bidragit med text träffade kärleken, en av läsarna beskriver i sin text en tjej som partner.

6. Slutsatser

Här nedan sammanfattas resultaten vi kommit fram till genom att besvara de frågor vi ställde i inledningen.

Vilken sexuell norm sprids i texter och bilder som rör kärleks- och sexuella relationer?

Könas det tänkta kärleksobjektet för läsaren? Som kille eller tjej? Vilken sexuell norm visar bilderna? Finns det någon skillnad på 2004 och 2014?

Det finns en tydlig skillnad mellan år 2004 och år 2014. I texterna från 2004 könas den tänkta partnern oftast, och då nästan alltid som en kille. År 2014 har det skett en stor förändring, väldigt mycket av det redaktionella materialet är neutralt. Bilderna däremot är heterosexuella och den norm som sprids är heterosexuell.

Hur ser omfattningen av heteronormativt respektive icke-heteronormativt material ut?

När vi kategoriserat materialet enligt fråga 1, jämför vi dess förekomst i antal. Vi jämför också respektive materials storlek. Finns det någon skillnad på 2004 och 2014?

Vid en första anblick av våra resultat på den kvantitativa undersökningen kan man få en bild av att det heteronormativa materialet har minskat från 2004 till 2014. Tillsammans med vår kvalitativa har vi fått fram en djupare bild och ett annat svar. Tidningen har visserligen förändrats när det gäller språkbruk då *Frida* har könsneutraliserat sitt språk avsevärt. Dock är *Frida* fortfarande heteronormativ trots att de skriver mer neutralt än 2004. Detta på grund av att de nästan bara använder heterosexuella par på bilder när de skriver neutralt men även för att *hen* har blivit ett slags substitut mot *han*, men innehåller ungefär lika stereotypa föreställningar om läsaren och *hen* som varandras motpoler.

Hur framställs icke-heterosexualitet?

Hur representeras icke-heterosexualitet i tidningen? Finns det någon skillnad på 2004 och 2014?

Homosexuella/icke-heteropersoner framställs nästan inte alls. De är osynliga. Texter som handlar om tjejer som har sex med tjejer är skrivna för en heterosexuell läsare och framställs som ett experiment, det handlar inte om homosexualitet. När *Frida* skriver om *Pride*, vilket är några av de få texter som handlar om HBTQ, förknippas icke-heterosexualitet med ett slags jippo och icke-heterosexualiteten blir ofta exotifierad. Icke-heterosexualitet finns inte i vardagen och hos *vanliga* människor. Endast i läsarfrågorna från 2014 finns de homosexuella, men då framställs de inte av *Frida*.

7. Slutdiskussion

År 2014 har Frida till stor del slutat utgå från att deras läsare vill att de ska utgå från att de är intresserade av killar. Tidningen skriver *hen* istället för *han*. Men de läsare som hörs i läsarfrågorna benämner nästan alltid sin partner som *han/en* kille. Detta gäller både år 2004 och år 2014. Så varför skriver *Frida* neutralt, när deras läsare verkar vara heterosexuella? Är det för att locka läsare som inte är heterosexuella, eller är det på grund av hur dagens samhällsklimat ser ut? Vi tror att det är en blandning av båda två.

I Tema 2 presenterade vi att vår studie har kommit fram till att Frida i sitt bruk av det könsneutrala pronomenet år 2014 gör *hen* till en *han* genom att inte ifrågasätta heteronormativiteten också i bildmaterialet. Men *Frida* har vid ett fåtal tillfällen bevisat att den kan göra material som utmanar heteronormen. Receptet för att uppnå detta resultat är tämligen enkelt:

1. Artikeln har ett blandat språkbruk och partnern benämns som *han/hon* eller *kille/tjej*.
2. Artikelns bild föreställer inte ett heterosexuellt par utan är tydligt neutral.

Denna kombination resulterar i en likställning av sexuella preferenser. Men en fråga som måste ställas är: kan en tidning som *Frida* kan vara annat än heteronormativ? Pondera att tidningen helt ställde om till att producera artiklar enligt dessa kriterier ovan, skulle tidningen då vara lika attraktiva för läsarna? *Frida* är till syvende och sist en kommersiell produkt. De vill sälja lösnummer och prenumerationer – att gå i bräsch för en queer revolution är inte tidningens syfte. Och eftersom de försöker producera en vinstdrivande produkt i ett samhälle där heteronormen råder anpassar de sig efter vad läsarna förväntas vilja ha.

Ser vi på kön och genus med en queer blick, vilket vi har försökt göra i denna uppsats, är inte kön och genus något fast – det är en process där föreställningar om manligt/kvinnligt reproduceras. Frida måste därför skapa tjejen, för att fortsätta kunna skriva till henne. Och de skapar henne genom att skilja henne från den stereotypa killen. Tidningens nisch är på så vis heteronormativ i sin essens – då skapandet av en tjej alltid måste göras i relation till något hon *inte* är. Att producera heteronormativitet är på sätt och vis Fridas hela affärsidé.

Men att välja att använda det könsneutrala pronomenet *hen* är i slutändan ändå ett ställningstagande. Vi räknar det som en tydlig vilja att inte exkludera icke-heterosexuella. Ändå fortsätter tidningen att osynliggöra icke-heterosexuella genom sitt heteronormativa bildmaterial. På sätt och vis är detta ett större svek mot de icke-heterosexuella läsarna – det uttryckligen lesbiska försvinner nu helt och hållet i det redaktionella materialet.

Hur påverkar detta läsarna? Identitets- och socialisationsteori förklarar hur media påverkar människors identitetsskapande genom representation. Vi menar att icke-heterosexuella tjejer som tyr sig till *Frida* på det vis som tidningen önskar när den förklarar sig vara en storasyster, får sin sexualitet motarbetad. Kan det gå så långt att *Frida* gör det svårare för dem att känna sig bekväma i sin sexuella

läggning? På så sätt skulle verkligen *Frida*, genom sin reproducering av heteronormen, påverka unga tjejers identitetsskapande. Eftersom *Frida* riktar sig till tjejer menar vi att det är djupt problematiskt att den lesbiska läggningen är osynliggjord eller exotifierad de få gånger de skriver om homosexualitet i det redaktionella materialet.

Vad gör det med unga tjejer som antingen är icke-heterosexuella eller som är osäkra i sin sexualitet? När en tjej hela tiden blir omringad av bilder på *snygga* killar, heterosexuella par och texter som präglas av heterosexualitet så erbjuder inte tidningen sina läsare några andra alternativ än att identifiera sig med den heterosexuella läggningen. *Frida* gör heterosexualitet till norm och den läsare som inte känner sig dragen till killar kommer att uppfatta sin sexualitet som avvikande. När *Frida* dessutom osynliggör homosexualitet och bisexualitet finns inget som berättar för läsaren att det är okej att ha en annan läggning än heterosexualitet. Men *Frida* är självklart inte den enda faktorn som påverkar unga tjejers identitet. Det finns en heteronormativitet som ständigt genomsyrar vårt samhälle. Och att skriva könsneutralt sänder trots allt ut en signal om att det existerar något annat än den heterosexuella relationen – även om just *Frida* inte är den som presenterar dessa särskilt ingående.

Det är inte bara ifrågasättandet av heteronormen som har förändrats mellan de två år vår studie koncentrerar sig på. Internet har vuxit som informationskälla och det är idag lättare för unga personer att hitta andra forum som är anpassade till dem. Det finns helt enkelt ett större smörgåsbord att välja ifrån och detta talar för att tidningar som *Frida* inte har lika stort inflytande över tjejer som grupp idag än för tio år sedan.

Medierna ger unga tjejer föreställningen om hur det är att vara kvinna (Gripsrud, 2002:28). När de genom tidningar får en person att identifiera sig med, har de också en önskan om att vara som den personen (Gripsrud, 2002:29). Med *Fridas human touch*-perspektiv behandlas läsaren som *du* och den personen blir en del av läsarens identitet. *Frida* säger vem läsaren ska vara. Enligt identitetsteorin finns en social identitet. Den handlar om att vi skapar vår identitet utifrån andra människors uppfattningar om oss (Gripsrud, 2002:29). I en heteronormativ värld där alla antas vara heterosexuella kan det därför bli en identitet som unga tjejer ger sig själva om de genom media hela tiden antas vara en heterosexuell läsare som är ute efter en kille. Icke-heterosexuella måste *komma ut*, innan *de är* de heterosexuella i samhällets ögon. Att *komma ut* är därför någonting som icke-heterosexuella måste göra gång på gång. I en heteronormativ värld föds alla som heterosexuella, något annat blir alltid undantaget som måste förklaras (Rosenberg, 2002:101).

Vi vill slutligen nämna att det finns många ämnen som *Frida* skriver om, där de fyller en viktig roll. De skriver om vikten av att äga sin egen sexualitet som ung tjej, både år 2004 och år 2014. De skriver om onani, att lära känna sina kroppar och de uppmanar läsarna att inte ha sex om de inte är helt säkra på att de vill ha det. Vi vill lyfta detta eftersom detta är ämnen där *Frida* i vår mening axlar rollen som en rolig men ansvarsfull storasyster bättre än när det kommer till att representera tjejer som inte är heterosexuella.

7.1 Förslag på vidare forskning

1. Vidare undersöka sambandet mellan *hen* och stereotypa könsroller

Vi har tittat på könsrollerna i *Frida* och funnit att det finns ett samband mellan *tjejens motpol*, *killen*, och *hen*. Det vore intressant att vidare undersöka detta i andra tidningar för att se om *hen* bara har blivit ett substitut för *han*, trots att det finns möjligheter att vara könsneutrala och inkluderande. Vad är egentligen meningen med att använda *hen* i tidningar med tydliga stereotyper? Vilka egenskaper bär *hen* med sig?

2. Göra en bildanalys av *Frida* eller någon annan liknande tidning.

Vi ville göra en större bildanalys men vi hade inte tid med detta, just i denna uppsats. Det skulle vara väldigt intressant att titta närmare på bilderna i veckotidningar för tjejer, en strikt bildanalys. Vad säger bilderna? Hur talar de till unga tjejer? Hur ser representationen ut?

Källförteckning

Tryckta källor

Ambjörnsson, Fanny (2005). *Johannas förändring: Genusskapande och heteronormativitet bland gymnasietjejer*. Kulick, Dan (Red.). *Queersverige*. Natur & Kultur. Stockholm.

Bergström, Göran. Boréus, Kristina (2000). *Textens mening och makt*. Studentlitteratur. Lund.

Butler, Judith (2007). *Genustrubbel*, Bokförlaget Daidalos. Göteborg.

Esaisson, Gilljam, Oscarsson, Wängnerud (2012). *Metodpraktikan*. Norstedts Juridik. Stockholm.

Gauntlett, David (2008). *Media, gender and identity*. Routledge. London.

Gripsrud, Jostein (2002). *Mediekultur mediasamhälle*. Bokförlaget Daidalos. Göteborg.

Hadenius, Weibull, Wadbring (2011). *Massmedier - press, radio och tv i den digitala tidsåldern*. Ekerlids Förlag. Stockholm.

Hall, Stuart red. (1997). *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. Sage. London

Hirdman, Anja (2006). *Tilltalande bilder*. Atlas. Stockholm.

Hirdman, Yvonne (2003). *Genus - om det stabilas föränderliga form*. Liber. Stockholm.

Jarlbro, Gunilla (2006). *Medier, genus och makt*. Studentlitteratur. Lund.

Kvale, Steinar, Brinkmann, Svend (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Studentlitteratur. Lund.

Larsson, Lisbeth (1989). *En annan historia - om kvinnors läsning och svensk veckopress*. Symposion. Stockholm.

Lindholm, Margareta. Nilsson, Arne (2005). *Rum, liv, identitet, manligt och kvinnligt homoliv*. Kulick, Dan (Red.). *Queersverige*. Natur & Kultur. Stockholm.

Rosenberg, Tiina (2002). *Queerfeministisk agenda*. Atlas. Stockholm

Svenska Akademien (1998), *Svenska akademiens ordlista över svenska språket*. Svenska Akademien. Stockholm.

Svenska Akademien (2015), *Svenska akademiens ordlista över svenska språket*. Svenska Akademien. Stockholm.

Fridatidningar

2004 - nr. 1-9, 11, 13-23

2014 - nr. 2-9/10, 11-21/22, 23-26

Elektroniska källor

Ahle, Andersson & Öfverman (2013). Hen eller hetero? En kvalitativ studie av hur heteronormativitet reproduceras i FRIDA och VeckoRevyn. Kandidatuppsats. Göteborgs universitet. Göteborg.

Hämtad 2016-01-11 från

http://expo.jmg.gu.se/sites/default/files/pdf/ahle_andersson_och_ofverman.pdf

Annonsering i Frida (2014). Hämtad 2015-12-07 från

http://www.newsfactory.se/sites/default/files/frida_mediekit_2014.pdf

Bond, Bradley J.(2014). Sex and sexuality in entertainment media popular with lesbian, gay and bisexual adolescents, *Mass Communication and Society*, 17:1, s. 98-120. DOI: 10.1080/15205436.2013.816739

Hämtad 2016-01-11 från

<http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/15205436.2013.816739>

Edström, Maria (2006). *TV-rummets eliter*. Filosofie doktorsavhandling. Göteborgs Universitet. Göteborg.

Hämtad 2015-12-07 från

https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/16929/5/gupea_2077_16929_5.pdf

Folkhälsomyndigheten (2014), *Ungdomar och sexualitet 2013/14*, Hämtad 2015-12-07 från

<http://www.folkhalsomyndigheten.se/pagefiles/15011/ungdomsbarometern-140221-final.pdf>

Fridas hemsida. Hämtad 2015-12-07 från

www.frida.se

Kleberg M. (2008) *Genusperspektiv på medie- och kommunikationsforskning*. Leanders grafiska AB: Kalmar
Hämtad 2016-01-13 från
http://genus.se/digitalAssets/1279/1279784_medie-kommvet.pdf

Medley-Rath, Stephanie R. (2007). Am I still a virgin?: What counts as sex in 20 years of Seventeen, *Sexuality and Culture*, 11:2, s. 24-38. DOI: 10.1007/s12119-007-9002-x
Hämtad 2016-01-11 från
http://download.springer.com/static/pdf/713/art%253A10.1007%252Fs12119-007-9002-x.pdf?originUrl=http%3A%2F%2Flink.springer.com%2Farticle%2F10.1007%2Fs12119-007-9002-x&token2=exp=1452531070~acl=%2Fstatic%2Fpdf%2F713%2Fart%25253A10.1007%25252Fs12119-007-9002-x.pdf%3ForiginUrl%3Dhttp%253A%252F%252Flink.springer.com%252Farticle%252F10.1007%252Fs12119-007-9002-x*~hmac=df3ecb19ab23427bd0ca5c4287e593ec7e86635ad3b73786b2c31ab8ea8fcfe6

Saraceno & Tambling (2013), *The Sexy Issue: Visual Expressions of Heteronormativity and Gender Identities in Cosmopolitan Magazine*, Hämtad 2015-12-07 från
<http://www.nova.edu/ssss/QR/QR18/saraceno80.pdf>

Statistiska centralbyrån (2010), *Befolkningspyramiden för Sverige 2010*, Hämtad 2015-12-07 från
http://www.scb.se/Statistik/BE/BE0101/2011A11F/Befolkningspyramiden_Sverige_.pdf